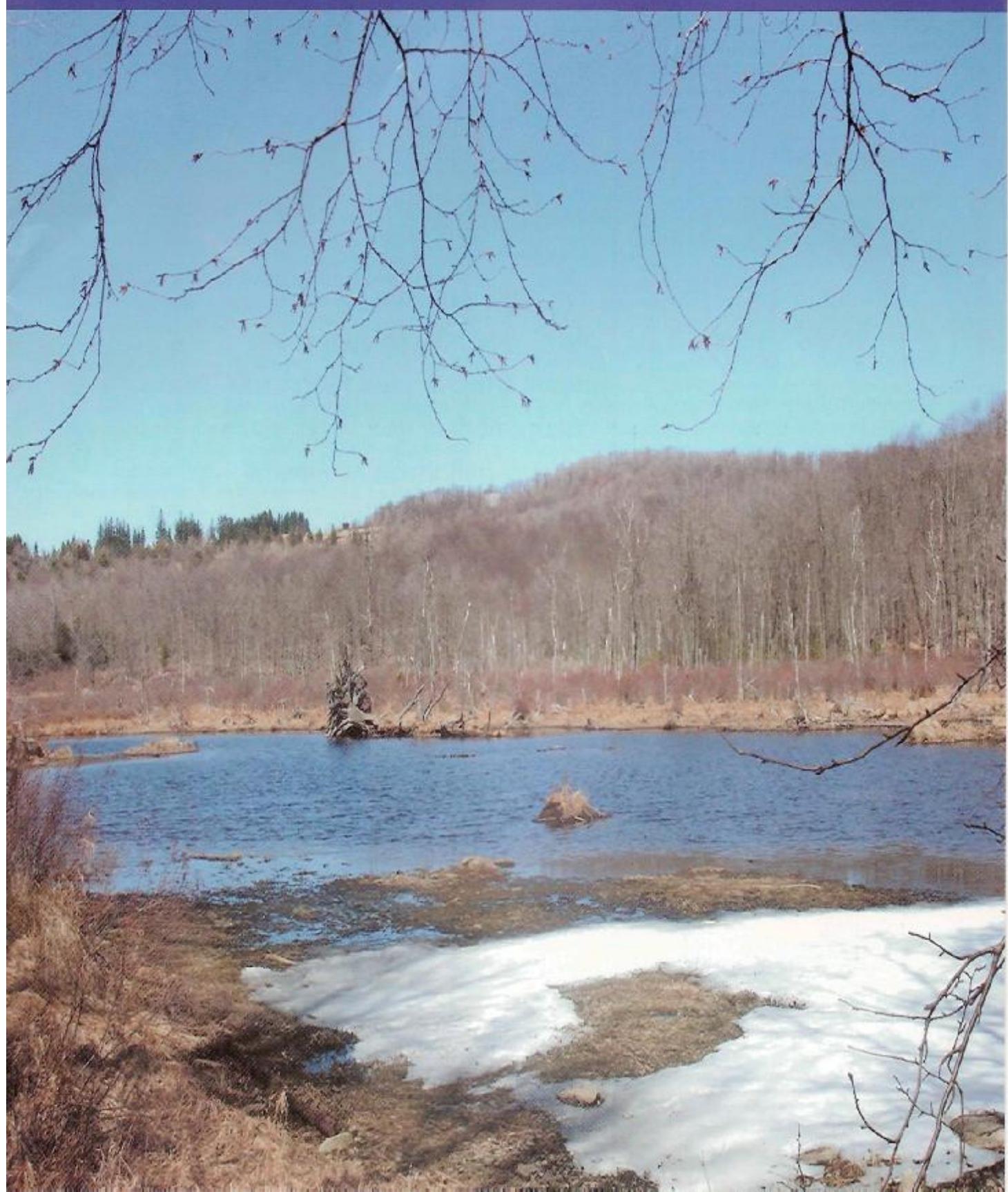

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΛΕΜΕΣΟΥ

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

ΕΤΟΣ 6° - ΤΕΥΧΟΣ 30° - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2006 ΤΙΜΗ: £0.50

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΛΕΜΕΣΟΥ

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Τιμοκίνης:

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΛΕΜΕΣΟΥ
Οδός Αγίου Ανδρέου 306
Τ.Θ. 56091
Λεμεσός - Κύπρος

Τηλέφωνα :
25864340 - 25864351

Τυπεύθυνος Υλης:
κ. Σταύρος Ολύμπιος

Επιμέλεια Υλης:
Αρχιμανδρίτης Τύχων Ανδρέου

Καλλιτεχνική Επιμέλεια:
Πρεσβ. Ιωάννης Ιωαννίδης

Διόρθωση Κειμένων:
Πρεσβ. Κυριακή Μιχαηλίδης
Φιλόλογος, Β.Δ.

Τιμή Φόλλου: £ 0.50

Έτος: 6^{ον} - Τεῦχος 30^ο
Μάιος- Ιούνιος 2006

Συνδρομή έσωτερικού: £ 4 έπιστίως
Συνδρομή έξωτερικού: £ 5 έπιστίως

ΠΑΣΧΑΛΙΝΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

Γλυκόλαλα θά ἡχήσουνε τά σήμαντρα
στά πέρατα τῆς Χριστιανοσύνης
στίς δαφνοστολισμένες ἐκκλησιές
καλώντας τούς πιστούς.

Μέ ροδοπέταλα, λεμονανθούς καί μυρω-
μένες πασχαλιές

θά σέ ύποδεκτούν τή μέρα ἐτούτη τήν
εὐφρόσυνη

“ὦ γλυκύ μου ἔαρ”.

Μέ τ’ ἀγιοκέρι ἀναμμένο
μπρός στήν Ωραία Πύλη τοῦ Ιεροῦ
“Δεῦτε λάβετε φῶς”
καλεῖ ὁ σεβαστός λευίτης.

Τοῦτο τό φῶς τό ἅγιο, τό ἀνέσπερο
π’ ἀνέτειλε ἀπό τό θεϊκό σου μνῆμα
τήν ὑπαρξην ὄλονῶν, ἃς καταυγάσει
καί “φῶς ταῖς τρίβοις μας” ἃς γίνει.

Χριστός ἀνέστη ἐκ νεκρῶν...

Πάπτσες μέ τό θάνατό σου, Κύριε
τό θάνατο τοῦ ἀνθρωπίνου γένους
καί τ’ οὐρανοῦ διάπλατα τίς πύλες ἄνοιξες
γιά νά δεχτεῖς ὅλους τούς παρεπίδημους
“ἐν τῇ ἀγείρῳ μακαριόπτῃ”
“ὅταν ἔλθης ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου”.

Ιωάννης Π. Μορίδης - Φιλόλογος.

ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΟΧΙ ΕΣΟΥΣΙΑ

Σταύρου Όλυμπιου - Διευθυντή Γραφείου Ποιμαντικῆς Διακονίας Ι.Μ.Λεμεσοῦ

Σέ λίγες μέρες και συγκεκριμένα στις 17 και 18 Μαΐου θά συνέλθει στην Έλεβετία διόπι την Προεδρία του Παναγιωτάτου Οίκουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ή διευρυμένη Ιερά Σύνοδος με τη συμμετοχή των Μελών της Ιερᾶς Συνόδου της Εκκλησίας της Κύπρου και ἄλλων Ιεραρχών του Οίκουμενικού Θρόνου, γιά νά ἔξετασθεί τό ἐνδεκόμενο κένωσης τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου λόγῳ τῆς υσθιφρῆς και παραιεταμένης ἀθένειας τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου.

Ἄν η Ιερά αὐτή Σύνοδος τῶν Ἅγιων Ιεραρχῶν κρίνει ως ἐπιβεβλημένη τὴν τιμητικὴν ἀποχώρησην τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμου ή μέ δοια ἀπόφαστη τῆς ἀνοῖξει τό δρόμο γιά κένωση τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ Θρόνου, τότε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου κ.κ. Χρυσοστόμος θά περάσει στὴν ιστορία ως μία πολυσύνθετη ἐκκλησιαστικὴ φυσιογνωμία προκισμένη μέ ἑξιρετικά χαρίσματα και πλοῦτον ἀρετῶν, ως μεγάλος πνευματικός ἡγέτης, ὁ δοιοῖς ἀνάλωσε τῇ ζωῇ του γιά τὴν προσάγνη τοῦ ἔργου τῆς Εκκλησίας και σὲ δύσκολες δρες, γιά τὴν προέσπιση τῶν δικαίων και τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος μας.

Τό zήτημα τῆς κένωσης τοῦ Ἀρχιεπισκοπικοῦ θρόνου και τῆς πλήρωσής του μέ τὴν ἐκδογὴν νέου Ἀρχιεπισκόπου τυγχάνει τὸν τελευταῖον καιρὸν ιδιαίτερης προβολῆς ἀπό τὰ Μέσα Μαζικῆς Ἐνημέρωσης και προκαλεῖ διάφορες συζητήσεις ἀλλά και ἐντάσεις. Σέ μιά ὅμως, δημος πιστεύομε, λανθασμένη διάσταση και σ' ἓνα κλῖμα ἀποχρωματισμοῦ τῆς οὐσίας τοῦ θέματος.

Σέ μερικές ἐκπομπές και δημοσιεύματα δίδεται ἡ ἐνιύιωση ὅτι ιρόκειται περὶ ἑκλογῆς κοομικοῦ ἀρχοντα και ἀναφέρονται στὰ προσάντα πού πρέπει νά ἔχει ως νά πρόκειται γιά πρόσωπο πού θά ἀσκήσει ἔξουσία ή ἐπικυριαρχία ἐπί τῶν ἀνθρώπων, ἀγνοούντις ὅτι δὲ Ἐπίσκοπος και ἀσφαλῶς και ὁ Ἀρχιεπίσκοπος δέν ἀσκεῖ ἔξουσία ἀλλά διακονία και δη μὲ πνευματική ἔξουσία του είναι χριστοκεντρική, σταυρώσιμη και θυσιαστική. Ο Ἀρχιεπίσκοπος είναι προκαθήμενος "εἰς τύπον και τόπον Χριστοῦ". Δέν είναι διοικητής ἀλλά ποιμένας και λειτουργός και μὲ πνευματική ἔξουσία του πού πηγάζει ἀισθιό γεγονός διτι προϊσταται τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἀποσκοπεῖ "εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἀγίων, εἰς ἔργου διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ".

Τό μεγάλο ἐνδιαφέρον τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ γιά τὴν ἐκδογὴν τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου, ἔστω και μέ τὸ καρκίνα πού ἀναφέρομε, διφελεται στὸ γεγονός διτι στὴν Εκκλησία τῆς Κύπρου στὴν ἐκδογὴν τοῦ Ἀρχιεπισκόπου μετέχει σὲ μεγάλο βαθμό, ὅχι ἀπειθείας ἀλλά μέσω ἀντιπροσώπων, μέ τὸν τρόπο πού προβλέπει τό καταστατικὸν της Εκκλησίας και τό λαϊκό ιτικεῖο. Τό ἐνδιαφέρον αὐτό μαρτυρεῖ ἀκόμα, δη ὁ λαός ἔχει ἀποθέσει τὴν ἐλπίδα του και πάλι στὴν Εκκλησία. Ἀπογοητευμένος ἀπό τὶς θεωρίες, τὰ ἰδε-

ολογήματα και τὶς ἰδεολογίες, ἀπό τὸν τρόπο ζωῆς πού προσφέρει ὁ ἄκρατος ἀτομισμός και ὁ ἀκράτης εὐδαιμονιομός, ὁ χρησιμοθηρία, ὁ ὄντιαγωνιομός και ὁ ἐμπορευματοποίηση τῶν πάντων ἀναζητᾶ "τὸν ἄλλο βιοτό και τὸν ἔτερα θεώρηση τοῦ κόσμου" πού προσφέρει ὁ Ὁρθόδοξη Εκκλησία μας, γιά μία ζωὴ μεγαλύτερου πνευματικοῦ ἀντικρύσματος διστε νά αισθανθεῖ τὴν χαρὰ, τὸν πληρόπτα και τὸν εὐτυχία τῆς ζωνιανῆς σχέσης του μέ τὸ Θεό και Πατέρα μας πού δίδει ἀλλο περιεχόμενο και ἀλλο νόημα στὴ ζωὴ μας. Ο νέος Ἀρχιεπίσκοπος πρέπει μέ τὴν ζωὴ και τὸ ἔργο του και τὸν ἀγιοπνευματικὴν ποιμαντορία του νά ἐμπνεύσει στὴν Εκκλησία μας πὸν πνοὴ ποὺ χρειάζεται και νά τὴν δώσει τὸ καινούργιο πρόσωπο και τὸ σύγχρονο ρόλο τῆς γιά νά ἀνταποκριθεῖ στὶς σημερινές ἀπαιτίσεις τοῦ ποιμανίου τῆς. Γι' αὐτό ὁ Ἀρχιεπίσκοπος πρέπει νά είναι "τὸ στόμα τῆς ἀληθείας", δη προασπιστῆς τῆς δρυῆς πίστεως, δη φορέας και ὁ φύλακας τῆς ἀκραίφνους ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, τοῦ ὄποιου δῆλος οἱ ἐνέργειες και οἱ ἐκδηλώσεις θά είναι καρπός τοῦ γνήσιου ἐκκλησιαστικοῦ του φρονήματος και τῆς ἔγνωσις και τῆς ἀγωνίας του γιά τὴν σωτηρία τῶν ψυχῶν και τὸ δόξα τοῦ Κυρίου μας. Στὴν Εκκλησία, ὡς σάμι Χριστοῦ δέν χωροῦν κοινωνικές συμπεριφορές οὔτε ἀνθρωποκεντρικές ἐκκοσμικευμένες ἐνέργειες και μέθοδοι. Θά συλλαμβάνει βέβαια ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τὸ παλμό τοῦ λαοῦ, θά σκύβει μέ ιαυρικόν ἐνδικφέρον και ἀγάπην ἀνυπόκριτο πάνω στὶς ἀνάγκες και τὰ προβλήματα τῶν τεκνῶν τῆς Εκκλησίας και ἀιδιάτερα τὴν νέων μας ἔχοντας δῆλος ως πρότυπα και καθοδηγητές τοὺς Αγίους Πατέρες τῆς Εκκλησίας οἱ ὄποιοι ἀντιμετώπισαν τὰ κοινωνικά και προσωπικά προβλήματα μέσα στὸ πνεύμα τῆς θεραπευτικῆς ἴδιωτιας και τῆς ιερῆς ἀποστολῆς τῆς Εκκλησίας. Γι' αὐτό πρέπει νά είναι ὁ πνευματικός πατέρας πού θά προσφέρει τὸν ἔαυτό του πρότυπο πήθους, σεμνόπτας, ταπεινοφροσύνης και ἀγάπης και θά ἀναλώνει δχι μόνο οἱ διακείριστο τῶν οἰκονομικῶν θεμάτων ἀλλά στὸ θυσιαστέριο και τὸν δρψωνα διακονῶν τὸν κάριν τῶν Μυστηρίων και τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ και στὴν καθοδηγηση τῶν κληρικῶν και τοῦ ποιμανίου "εἰς νομάς σωτηρίους".

Ο πιστός λαός τοῦ Θεοῦ δέεται ἐκ βάθους καρδίας εἰς τὸν Δομήτορα τῆς Εκκλησίας μας νά εύδοκίσει ώστε νά ἀναδειχθεῖ Ἀρχιεπίσκοπος δῆλος τὸν περιγράφει ὁ ἀπόστολος Παύλος "δεῖ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέκλητον είναι ως Θεοῦ οἰκονόμον, μη ἀθάδον, μη δρυγίλον, μη πάροινον, μη πλήκτην, μη αἰσχροκερδῆ ἀλλά φιλόξενυν, φιλάγυμθον, σώφρονα, δίκαιον, δοιον, ἐγκρατῆ, ἀντεκόμενον τοῦ κατά τὸν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ὥστε δυνατός δη και παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ὑγιαινούσῃ και τούς ἀντιλέγοντας ἐλέγκειν."

Η ἐκδογὴ τοῦ νέου Ἀρχιεπισκόπου είναι ὑπόθεση τοῦ λαοῦ και τοῦ ιεροῦ κλήρου. Είναι δῆλος πρό παντός ἔργον Θεοῦ δη ὄποιος "περιποιήσατο τὸν Εκκλησίαν διά τοῦ πημίου του σῆματος".

ΠΩΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΤΑΙ ΜΙΑ ΑΡΜΟΝΙΚΗ ΣΧΕΣΗ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟ ΑΝΔΡΟΓΥΝΟ

Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

Τό θέμα τό όποιο μού δόθηκε νά πώ λίγα λόγια, είναι ή άρμονική σχέση του ἀνδρογυνού.

Όντως είναι ἔνα πολύ οπιμαντικό θέμα, γιατί δέν είναι ἀρκετό κανείς νά φέρει παιδιά εἰς τόν κόσμο, ἀλλά πρέπει κι αὐτά τά παιδιά νά τά μεγαλώσει καλά καὶ δμορφα. Αὐτό βέβαια είναι ἀποτέλεσμα τῆς σωστῆς σχέσης τῶν δύο γονέων, ἡ ἀρμονία τοῦ γάμου, τῆς οἰκογένειας θά φέρει τὴν ἰσορροπία, τὴν ψυχικὴν καὶ σωματικὴν ἰσορροπία τῶν παιδιῶν. Κι αὐτά βέβαια, μεγαλώνουν, ἔρχονται στόν κόσμο, παίρνουν τά πρώτα ἐρεθίσματα καὶ ὅλα ὅσα ἀπαρτίζουν τόν ψυχοσωματικό τους κόσμο ἀπό τοὺς γονεῖς τους.

Σήμερα στίν πατρίδα μας τὸν Κύπρο, δυοικυκῶς, μαρί μέ ίν ἄλλα ιροβλήματα ἔχουμε καὶ πρόβλημα στό κάθρο τῆς οἰκογένειας. "Οσο καὶ νά θέλει κανείς νά ὠραιοποιεῖ τά πράγματα, ή πραγματικόπτα δέν είναι καθόλου εὐχάριστη.

Νά σᾶς πώ μόνο ἀπό δεδομένα πού γνωρίζω ἀπό τή Λεμεσό τουλάχιστον, καὶ αὐτό δέν είναι μόνο φαινόμενο τῆς Λεμεσοῦ, ἀλλά δυστυχῶς είναι κι ἔνα φαινόμενο ὅλης τῆς Κύπρου, ὅτι στὸν πόλη μας σέ σύνολο περίπου 850 ἕως 900 τό πολύ γάμους τό χρόνο, ἔχουμε 250 ἕως 270 διατύγια τό χρόνο. Ἀπό ἐπίσημες στατιστικές πού γίνονται κυβερνητικές, ἀπό τό τμῆμα Στατιστικῆς καὶ Ἐρευνῶν, ἔχω δεῖ ὅτι τόν περασμένο χρόνο εἶχαμε στόν Κύπρο 5000 γάμους καὶ 1250 περίπου διατύγια. ἔχουμε ἔνα μεγάλο ἀριθμό διατύγια, πού βέβαια, δυστυχῶς, καμιά φορά είναι καὶ ἀναγκαῖο κακό, ὅπως φτάνουν τά πράγματα. Ως ἐκ τῆς θέσεώς μας, πού είμαστε κληρικοί τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ μας, ἐρχόμαστε σέ ἐπιφῆ, τουλάχιστον πρυτανιοῦμε νά ἔλθουμε σέ ἐπαφή, μέ αὐτούς τούς ἀνθρώπους πού διτιμετωπίζουν δυσκολίες μέσα στό γάμο τους κι είσι ἔχουμε μιά ἀνετη γνώση καὶ πείρα τοῦ τί

υυμβαινεί μέσα στό χώρο της οικογένειας. Άλλα και ἀπό τις ἔρευνες μή προσωπικές νομίζω ότι ἐντοπίζουμε πού ἀκιθῶς ἔγκειται τό πρόβλημα.

Θέλω νά σᾶς πω, ἔτσι πρίν ξεκινήσω, κάπι πού τό ἔχω πεῖ πολλές φορές. "Οταν ἔγινα Μητροπολίτης Λεμεσοῦ και τέλειωσε ἑκεῖ ἡ διαδικασία ἐκλογῆς, κειροτονίας, ἐνθρονίσεως ὡς Μητροπολίτου, τόν ἐπόμενην μέρα εἶχαμε Θεία Λειτουργία στό Μητροπολιτικό Ναό. Στή συνέχεια θά πηγαίνα γιά πρώτη φορά στά γραφεία τῆς Μητροπόλεως νά δῶ τί γίνεται πλέον. Τέλειωσαν τά πανηγύρια, ἔπειτα νά δούμε και πήν πραγματικότητα. Στή Λειτουργία είκα ἔνα σφίξιμο ἔτσι μέσα μου, μέση στήν καρδιά μου κι ἔλεγα: "Τώρα εἴμαστε σέ μιά πόλη μέ πολλά προβλήματα". Ἐγώ εἶμαι Λεμεσιανός, ὅποτε δικαιοῦμαι νά περιγράφω τήν πόλη μου ὅπως είναι, δέν κινδυνεύω νά χαρακτηριστώ ότι καπνοφόρω πόλη. Είναι μιά θαυμάσια πόλη μέ πολύ ωραίους ἀνθρώπους, ἀλλά μέ τό δικό της χαρακτήρα και τή δική της ιδιομορφία. Ἐμένα, μέχρι τότε, δῆλο μου ἡ δράση ήταν βέβαια ώς πνευματικός και ἔξομολόγος ἐκατοντάδων, ἀλλά σίγουρα ώς Μητροπολίτης ήταν ἡ πρώτη φορά πού ἥμουν ἀνιμέτωπος μέ τήν πραγματικότητα μιᾶς μεγάλης πόλης. Διερωτόμουν κατά τή διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας: "Τί θά συναντήσω ἄραγε σ' αὐτήν τήν πορεία, σ' αὐτό τό ἔργο τό ὅποιο ἀνέλαβα νά κάνω?". Παρακαλοῦσα τό Θεό νά μέ βοηθήσει, νά μέ ἐνισχύσει στό ἔργο αὐτό τῆς νέας μου διακονίας μέσα στήν Ἐκκλησία. Τέλειωσε ἡ Θεία Λειτουργία και ἔτοιμαζόμουν νά φύγω, νά πάω στή Μητρόπολη. Ἐκεῖ ἔτοιμαζόμενος, ἔρχεται ἔνας ιερέας μου, και μοῦ λέει: "Πανιερώτατε, συγγνώμη, ἀλλά είναι ἀνάγκη νά ἐπογράψεις ἀμεσα και γρήγορα μερικά χαρτιά πού ἔχω ἔδω, διότι περιμένουν οι ἀνθρώποι. Πολύ καιρό δέν εἶχαμε Μητροπολίτη και ἀγωνιοῦν και πρέπει νά ὑπογράψεις ἀμέσως, ἔδω και τώρα". "Ἐνύχαρίστως πάτερ μου, νά ὑπογράψω. Εἶμαι ἔδω και θά ὑπογράψω. Τί χαρτιά και τί ἀνάγκες είναι αὐτές?". Εἶπο ἀπό μέσα μου. "Νά δοῦμε ποῦ θά βάλω τήν πρώτη μου ὑπογραφή!". Κοιτάγω μιά στοίβη ἀπό διαζύγια. Λέω: "Σέ παρακαλῶ, πάρ' τα εὐλογημένε αὐτά ἀπό μπροστά μου. Φέρτε μου κάπι ἄλλο νά ὑπογράψω. Τήν πρώτη μου ὑπογραφή νά τή βάλω σέ διαζύγια, νά χωρίσουμε τόν κόσμο; Φέρτε κάπι ἄλλο". "Ἐντάξει, λέει, θά δοῦμε κάποια ἄλλη ἀνάγκη. Ἐρχεται ὁ ἐπόμενος. Λέει: "Νά ὑπογράψετε". Λέω: "Τί είναι αὐτό?" "Ἐπιτάγές". Λέω: "Ούτε αὐτό. Φέρτε τίποτε ἄλλο". Τελικά στή συνέχεια, κατάλαβα ότι ήταν τά δύο προβλήματα τῆς Μητρόπολης, οι ἐπιταγές και τά διαζύγια τά ὅποια είναι μιά θλιβερή πραγματικότητα. Γιατί ξέρετε πόσο σκληρό πράγμα είναι νά βλέπεις τούς ἀνθρώπους, οι ὅποιοι κάποτε ἀγαπήθηκαν πάρα πολύ, ἐνώθηκαν μέ τά δεσμά του

γάμου, ἔκαναν παιδιά μαζί, ἔνωσαν πί των τους, ἔγιναν ἔνας ἀνθρώπος κι ὅμως φτάνουν στή συνέχεια νά ἀποφασίζουν, καλώς ή κακῶς, νά διαλύσουν αὐτή τήν "πάλαι ποτέ διαλάμψασα" ἀγαπητική σκέση πού είχαν μεταξύ τους.

"Η προσπάθειά μας ὡς Ἐκκλησία είναι νά δοῦμε τόν ἀνθρώπο στήν ούσια τοῦ προβλήματός του. Γιατί διαλύεται ἡ οικογένεια; Γιατί ὑπάρχει αὐτό τό πρόβλημα; "Οταν κανείς ἔρευνήσει τά πράγματα, θά δεῖ πολύ εὔκολα και πολὺ γρήγορα, ότι στόν τόπο μας τό πρόβλημα ἔγκειται κυρίως και πρωτίστως σ' ἔνα μεγάλο παράγοντα. Κι ὁ μεγάλος αὐτός παράγοντας είναι ἡ ἀδυναμία τῆς ἐπικοινωνίας. Δυστυχῶς στόν τόπο μας δέ μαθαίνουμε νά ἐπικοινωνοῦμε σωστά. Λύτο τό πράγμα τό διαπίστωσα στή συνέχεια και στήν ἀγωγή στά σχολεία μας, τόσο στά μικρά παιδιά ὅσσο και στά μεγαλύτερα. Είδα ότι δονιώς ἀρχίζει ἀπό πολύ νωρίς αὐτή ἡ ἔλλειψη σέ μᾶς και μεγαλώνοντας φέρνει δυστυχῶς τούς καρπούς της. Μαθαίνουμε ἀπό μικρά παιδιά νά πηγαίνουμε στό σχολείο, νά γίνουμε μορφωμένοι ἀνθρωποί, καλοί ἀνθρωποί και νά μιλοῦμε υστοτά και καλά. Μᾶς τό λεγαν κι οι γιαγιάδες μας: "Νά μάθεις νά μιλᾶς καλά. Νά συμπεριφέρεσαι καλά. Νά λές καλά λόγια. Νά είσαι εύγενικός". Μαθαίνουμε πράγματι στό σχολείο νά μιλοῦμε καλά, εύγενικά, στόν πληθυντικό, δῆλα αὐτά τά ἀπαραίτητα.

"Ομως ξεχάσαμε ότι ἡ ἐπικοινωνία δέν είναι μόνο νά μιλᾶς καλά. Τό σημαντικότερο τῆς ἐπικοινωνίας είναι νά ἀκοῦς καλά. Κι αὐτό τό πράγμα, ποτέ κανένας δέ μᾶς τό δίδαξε. Ἐνώ στόν πολιτισμό μας, τόν Ἐλληνορθόδοξο, τό ἔχουμε. "Αν διαβάσουμε κείμενα και ἀρχαίων Ἐλλήνων, ἀλλά και Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας και σύγχρονων ἀσκητῶν Πατέρων, θά δοῦμε τεράστια προσοχή τῶν Πατέρων στό πᾶς ἀκοῦς τόν ἄλλο ἀνθρωπο. "Αν διαβάσουμε π.χ. ἔνα κείμενο τοῦ Ἀγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, πού ἔζησε τόν 17ο-18ο αἰώνα, στό Ἀγιο Ὅρος, βλέπουμε νά μιλᾶ ἐκεῖ στόν πνευματικό και νά τοῦ ἀναφέρει, ἔνας ἀσκητής ἐρημίτης, τό πᾶς θά ἀκούει τόν ἄλλο ἀνθρωπο. Πᾶς θά κάθεται στήν καρέκλα. Πᾶς θά τόν κοιτάζει. Πᾶς θά τόν ἀντιμετωπίζει. Ἀκόμη και τί κινήσεις θά κάμει αὐτός στό πρόσωπό του. Τοῦ λέει νά προσέξει πάρα πολύ, νά μήν κάνει κινήσεις οι ὅποιες μπορεῖ νά φέρουν τόν ἄλλο ἀνθρωπο σέ δύσκολη θέση. Ἀκόμα και πᾶς νά ἀναπνέει ὁ πνευματικός, πήν δρά πού ἀκούει τόν ἄλλο ἀνθρωπο. Βλέπει και νείς μάς θαυμαστή σοφία μέσα ἀπό τήν ἐμπειρία τῆς Παράδοσίς μας, στό πᾶς ἐπικοινωνεῖς μέ τόν ἄλλο ἀνθρωπο, πού διατυχῶς στόν αἰώνα μας τό κάσσαμε. Μάθαμε μόνο νά μιλᾶμε. Δέν ἔχουμε μάθει νά ἀκοῦμε ποτέ.

Εύτυχῶς στήν Εύρώπη ἀκούω, μετά πολλῆς καρδας, ότι στά Σχολεία, στά Πανεπιστήμια ὑπάρχουν εἰδικά μαθήματα, εἰδικά σεμινάρια, τά

όποια γίνονται γιά τό "Πώς άκουει ό ανθρωπος". Τίν πρώτη φορά πού άκουσα αύτό τό πράγμα ήταν άπο μιά κυρία άπο τή Λευκωσία, ή όποια μού έλεγε δτι πήγε στήν 'Αγγλία έξι μήνες νά κάνει μαθήματα γιά τό πώς νά άκουει. Χαμογέλασα τήν πρώτη φορά βέβαια. Τής είπα: "Έπρεπε νά πᾶς στήν 'Αγγλία γιά νά άκους;" Μου άπαντησε: "Ναι, πάτερ. Πρέπει νά μάθεις πῶς θά άκους. Είναι σημαντικότατο". Μετά, οντως διαπίστωσα δτι κι έμεις δέν άκουμε, δέ ξέρουμε νά άκουμε καί δτι είναι έπιστήμη τό νά άκους. Είπα δτι, εύτυχως πού όπάρκουν στή Δύση καί εύτυχως πού είμαστε στήν Εύρωπη. Ισως μαζί μέ τά άλλα πάρουμε κι αυτά τά καλά, τά όποια είχαμε, άλλα τά κάσαμε.

Φέρνοντας λοιπόν ανθρώπους πού έχουν προβλήματα νά μιλήσουμε, γονεῖς πού είναι έν διαστάσει καί ταλαιπωροῦνται καί ταλαιπωροῦν καί τήν οίκογένειά τους κι έχουν δλη τήν καλή διάθεση νά ζήσουν δμορφα καί άρμονικά, βλέπει κανεῖς άμεσως, αύτή τήν άδυναμία τών ανθρώπων νά άκουσει ό ένας τόν άλλο ανθρώπο. Λένε ταυτόκρονα καί οι δύο τά δικά τους, σάν μιά κασέτα πού τή βάγεις στό μαγνητόφωνο κι έπαναλαμβάνει δλα τά έπικειρήματα, τά ώπέρ καί τά κατά, γιά τόν έσυτό του. Τό ίδιο καί ό άλλος άνθρωπος. Είναι δπως δύο μαγνητόφωνα θαυμάσια, τά όποια δποδίδουν δμορφα τό τί περιέχει μέσα ή μαγνητοταινία. Άλλα δύο μαγνητόφωνα δέν μπορεί ποτέ νά συνεννοθοῦν μεταξύ τους. 'Απλώς λέει τό καθένα αύτά πού έχει μέσα του. 'Ετσι λοιπόν είναι καί δύο ανθρώποι οι όποιοι, ο καθένας βλέπει τά δικά του, άλλα δέν μποροῦν νά άκουσουν ό ένας τόν άλλο.

Λέει κανεῖς: "Καλά, αύτή είναι μιά θλιβερή διαπίστωση, μιά πραγματικότητα. Τί κάνουμε δμως;" Αύτή τήν πραγματικότητα πίν έπιβεβαιώνει τό γεγονός δτι βλέποντας αύτά δλα τά άνδρόγυνα, οντως σᾶς δμολογώ δπό τήν προσωπική έπαφή πού έχω καί τήν πείρα, δτι τό 90% τών γάμων δέ διαλύονται λόγω τρίτων προσώπων ή τουλάχιστον ή πρωτογενής αιτία δέν είναι τά τρίτα πρόσωπα. Τό δν θά ώπάρξει άλλο πρόσωπο στή σχέση έρχεται άργότερα. Τό πρώτο ρήγμα, ή πρώτη κρούση είναι στό γεγονός δτι οι ανθρώποι, ο καθένας γιά δικούς του καί δικαιολογημένους λόγους, κλείνεται στόν έσυτό του. Αύτο, άπο τήν πείρα μας, τό είδαμε νά έπαναλαμβάνεται σκεδόν πάντοτε. 'Ο αντρας νά πέφτει μέ τά μούτρα στή δουλειά, νά κάνει μιά, δύο καί τρεις έργασίες γιά νά άνταποκριθεί φιλότιμα καί άξιεπαίνα στήσ ανάγκες τής οίκογένειάς του, τίς οίκονομικές, τών δανείων του, τών σπιτιών πού έχτισε, τού αύτοκινήτου ή δ, ή άλλο. Νά δουλεύει άπο τό πρωΐ μέχρι τό βράδυ, νά έχουνθενώνεται κυριολεκτικά. Τό ίδιο καί ή σύγυγος. 'Άλλα τό δποτέλεσμα είναι, έρχομενοι καί οι δύο στή σπίτι, νά είναι τόσο κουρασμένοι καί τόσο φορ-

πιυμένοι πού, δκι μόνο δέ μποροῦν νά έπικοινωνίσουν, άλλα δυστυχώς άφηνουν τόν έσυτό τους νά βγάλει δλη έκείνη τήν κούραση, δλη τήν ψυχοσωματική κόπωση, ό ένας έπάνω στόν άλλο. "Οταν έχουν καί παιδιά θεωροῦν άρκετό δτι: "Είμαι καλός πατέρας. Είμαι καλή μπτέρα. Κάνω τά πάντα γιά τό σπίτι μου, γιά τά παιδιά μου. Νά μήν τούς λείψει τίποτα. Νά μήν στερθοῦν κάτι. Νά μήν αισθανθοῦν δτι έχουν κάποια έλλειψη".

'Άλλα τελικά, τό κυριότερο πού έχουν άναγκη τά παιδιά μας, τή μεταξύ τών γονέων άρμονία, δέν τή δίδουμε. Ξέρετε ποδύ καλά δλοι σας, είστε γονεῖς καί τό ξέρετε, δτι τά παιδιά μας έχουν βαθύτατη αισθηση, έχουν βαθιά διαίσθηση, δέ μποροῦμε νά τούς ξεγελάσουμε. Μπορεί νά μήν τσακωνόμαστε ή νά μή λέμε λόγια μπροστά στά μωρά. Τό μωρό δμως καταλαβαίνει μέσα του τί συμβαίνει. 'Ακόμα καί τά βρέφη. Έγώ δέ θέλω νά άφηνω βρέφη νά τά έχουν οι γονεῖς τους στήν άγκαλιά τους πήν ώρα πού έξομολογούνται. Γιατί βλέπω δτι τό βρέφος, πήν ώρα πού οι γονεῖς έξομολογούνται, συμμετέχει σ' αύτά πού λέει ό γονιός του. Μπορεί νά είναι τριών, πέντε, δχτώ, έννιά μηνών καί δέν καταλαβαίνει. "Όμως δταν ή μάνα, κρατώντας τό βρέφος στήν άγκαλιά της, διηγείται κάπι τό θλιβερό ή κλαίει ή είναι άναστατωμένη όπ' αύτά τά όποια λέει, βλέπεις τό βρέφος νά άναστατώνεται. Βλέπει τή μπτέρα του μέ έκείνο τό υφος τό έναγώνιο, τό γεμάτο έρωτήματα καί άναστατώνεται. Λέω στή μπτέρα: "Μή φέρεις τό μωρό μαζί σου". "Μά δέν θά καταλάβει, είναι μωρό". Καταλαβαίνει τό μωρό. Καταλάβαινε καί πρίν τό γεννήσεις. Καταλάβαινε καί δταν ήταν έμβρυο, καταλάβαινε άπο τώτε πού ήταν μέσ στήν κοιλιά τής μάνας του. Τό έχει άποδείξει στήμερα ή 'Επιστήμη, δτι έχουμε άκομη καί "ψυχολογία τού έμβρυου". Απλαδή καί τό έμβρυο δέχεται τά έρεθίσματα καί πήν κατάσταση τού τί συμβαίνει γύρω του, μέσ στό σπίτι του, μέ τούς γονεῖς του. Καταλαβαίνουν τά παιδιά. Έχουν αισθήσεις, έχουν διαισθήσεις μέσα τους, πού καταλαβαίνουν. Έτσι λοιπόν δέ μποροῦμε νά κρυφτούμε.

'Έκείνο πού είναι άπαραίτητο γιά τά παιδιά μας είναι αύτά ή άρμονία πού πρέπει νά έχουμε στή σπίτι μας. Πώς μποροῦμε νά πήν άποκτήσουμε; "Όλα αύτά τά ξέρουμε δλοι μας. 'Άλλα πώς μποροῦμε νά τά άποκτήσουμε; Είναι δσκπση ό γάμος. Δέν είναι εύκολο πράγμα. 'Ο γάμος είναι δσκπση μεγάλη. Τέχνη μεγάλη. 'Επιστήμη μεγάλη.

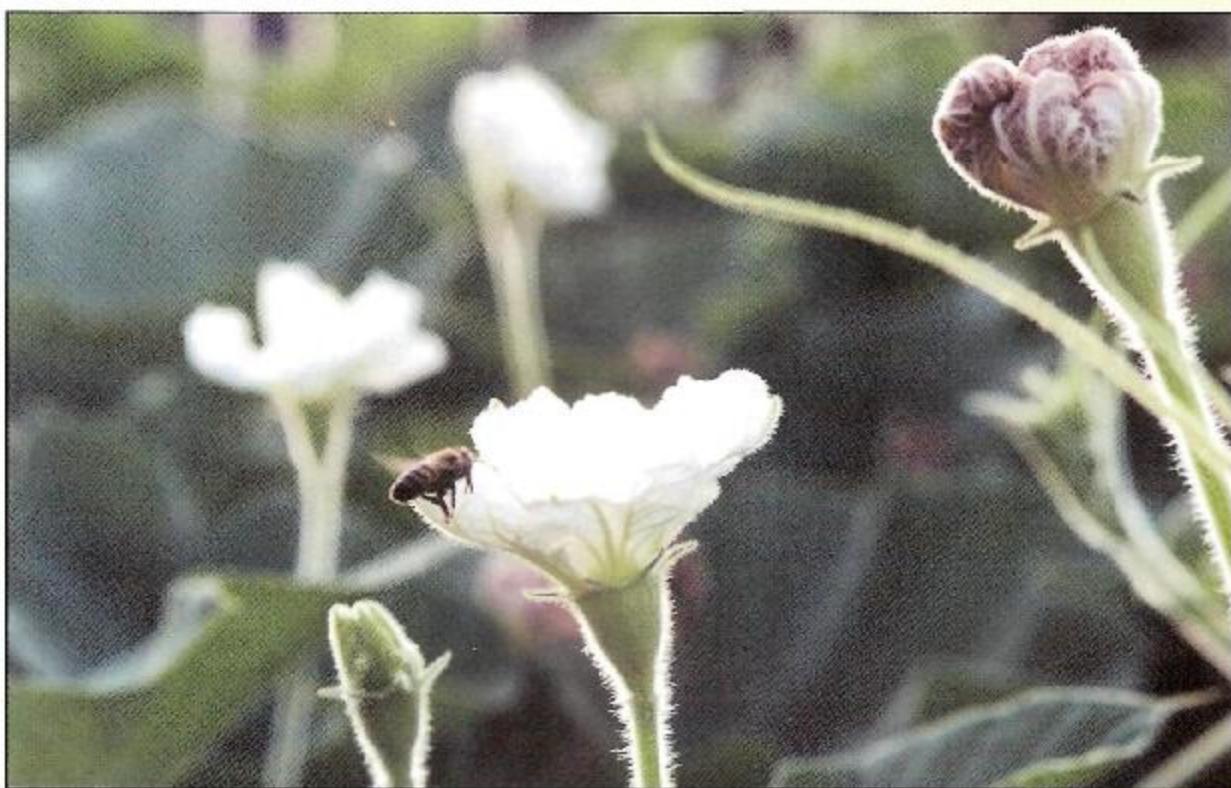
Πολλές φορές πάω στά Γυμνάσια καί στά Λύκεια τής πόλης μας, πηγαίνω σέ δλα τά σχολεία τής πόλης καί έμπαρχίας μας. 'Αφού μιλήσω στά παιδιά, μετά μένουν οι τελειόφοιτοι καί κάνουμε διάλογο. Ρωτούν τά παιδιά: "Πάτερ, γιατί είναι κακό νά έχουμε σχέσεις μεταξύ μας δπλαδή

προγαμιαῖες σχέσεις; Γιατί ή 'Έκκλησία είναι τόσο αὐστηρή;' Λέω στά παιδιά δτι, ναι, ή 'Έκκλησία είναι αὐστηρή, όχι γιατί θέλει νά καταργεί τις οικέτεις των ἀνθρώπων, ἀλλά γιατί θέλει νά έχει τή σχέση στή σωστή της βάση. "Αν δέ μάθεις ἀπό τήν ἐφοβική σου ἡλικία νά βλέπεις τόν ἄλλο ἀνθρωπο όχι ως φύλο, μέ "ψιλον", δηλαδή ἂν είναι ἄνδρας ή γυναίκα, ἀλλά ως πρόσωπο, δηι είναι ο Κώστας, ή Έλένη, ή Μαρία, ο Γιώργος, ο Ανιτέας κ.τ.λ. καί νά αποδέκειωι τών ἄλλοι ἀνθρωποι ως πρόσωπο και νά τόν βλέπεις ως πρόσωπο, τότε καί στό γάμο σου θά δημιουργήσεις προβλήματα. Στό γάμο σου δέ θά βλέπεις τόν ἄλλο ἀνθρωπο σάν ἀνθρωπο, ἀλλά σάν γυναίκα. Κι ή γυναίκα τών ἄνδρα σάν ἄνδρα.

Ξέρετε πολύ καλά, δηι δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει σωστή σχέση μέσα στό γάμο, ἀν δέν ὑπερβοῦμε τό φύλο. "Αν δέ μάθουμε νά βλέπουμε τόν ἄλλο σάν ἀνθρωπο, μέ ὅλο τόν ψυχοσωματικό του κόσμο, όχι μόνο σάν σῶμα, όχι μόνο σάν ἄνδρα ή σάν γυναίκα. ἀλλά σάν ἀνθρωπο πού έχει ψυχικές και σωματικές ἀνάγκες, πού έχει τό δικό του κόσμο, τή δική του ὑπαρξη. Νά βλέπει ο ἄνδρας τή γυναίκα σάν πρόσωπο και ή γυναίκα τών ἄνδραι μ' αἰτίαν τών τρόπο. "Ετι πάρομε τό γάμο στή σωστή βάση. Μετά πρέπει νά μάθει ο ἄντρας πῶς σκέφτεται μιά γυναίκα και πῶς είναι τό "είναι" μιᾶς γυναίκας και νά συμπεριφέρεται ἀνάλογα. Γιατί ἀν συμπεριφέρεσαι σέ μιά γυναίκα μέ τά κριτήρια του ἄνδρα, τότε ίση ἐπιτέλεσες μήν ιραγωδία μῆς οικογένειάς ημών. "Αν λέσ π.χ. "Μά γιατί ή γυναίκα μου αισθάνεται παράπονο μαζί μου; Έγώ είμαι καλός ἄντρας, δου-

λεύω, φέρνω λεφτά στό σπίτι, δηι θέλει ἀγοράζει, δσα χρήματα θέλει τά έχει, πηγαίνει ἐκδρομές τό καλοκαίρι. Γιατί έχει παράπονο;" Κι ή γυναίκα πάλι σκέφτεται γιά τών ἄνδρα δηι: "Έγώ τού μαγειρέυω, τόν πλένω, είμαι τίμια κοπέλα, δέν έχω ἄλλα πράγματα στή γωνία μου. Γιατί έχει παράπονο;" Δέν καταλαβαίνουν δηι αὐτά είναι καλά και ἀπαραίτητα, ἀλλά δέν είναι αὐτά πού ἀγγίζουν τόν ἄλλο ἀνθρωπο. "Οτι ή συναντηματική και ψυχική ἐπαφή είναι αὐτό πού έχει συμμασία στό γάμο και νικερεται ολιστικά τά υπόλοιπα. Κι αὐτό γιά νά γίνει πρέπει νά δεῖς τόν ἄλλον ἀνθρωπο δηως είναι.

Βλέπετε, ο Χριστός, γιά νά σώσει τόν ἀνθρωπο, ξγινε ἀνθρωπος ο ίδιος. Δέν εσωσε τόν ἀνθρωπο στέλλοντας κάποιον ἄλλο ή διδοντας ἐντολές ή κάνοντας ἔνα θαῦμα και νά σώσει τόν ἀνθρωπο. "Όχι. Έγινε ἀνθρωπος ο ίδιος, ώστε νά μπορέσει νά σώσει τόν ἀνθρωπο. Και μέσα στό γάμο, γιά νά μπορέσει νά σταθεῖ ο γάμος, πρέπει ο ἄνδρας νά ταυτίσει τόν ἑαυτό του μέ τόν ψυχοσωματικό κόσμο τῆς γυναίκας και ή γυναίκα νά καταλάβει ἀπόλυτα τόν ψυχοσωματικό κάσμο του ἄνδρος, ώστε ο ἔνας νά ἀπολαμβάνει ὅπό τον ἄλλον αὐτό πού έχει ἀνάγκη. "Ετι λειπούργει τό ἀνδρόγυνο. Παύει πλέον νά είναι ἄνδρας, παύει πλέον νά είναι γυναίκα, ἀλλά γίνονται "εἰς σάρκα μίαν", γίνεται ἔνας νέος ἀνθρωπος, πού ἐμείς οι Ελληνες τό λέμε πάρα πολύ ώραια και όμορφα "τό ἀνδρόγυνο". Δέν είναι ἄνδρας μόνο, δέν είναι γυναίκα μόνο, είναι τό ἀνδρόγυνο. Είναι οι δύο αὐτοί ἀνθρωποι σέ μιά νέα πραγματικότητα, σέ μιά νέα υπόσταση.

Είναι ένας νέος ἄνθρωπος, τόν όποιο εὐλογεῖ ὁ Χριστός μέσα ἀπό τό μυστήριο τοῦ γάμου καὶ τού ἔνώνει ὀδιάπασια. Δέ μιορεῖ νά λειπουργεῖ ξεχωριστά. Κανένας δέ μπορεῖ ποτέ νά θεωρῆσει τή γυναίκα του σάν κάπι ἄλλο, “ἄλλα ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μία”. Αὐτοί οἱ δύο ἄνθρωποι είναι διαφορετικοί ἐκ προσιμίου. Είναι διαφορετικό πράγμα ὁ ἄνδρας καὶ διαφορετικό πράγμα ἡ γυναίκα. Πολύ διαφορετικά ὄντα. Δέν είναι ὅμοια. Τελείως διαφορετικά. Ἀκριβῶς αὐτό είναι τό ὥραῖο τοῦ ἀνδρογύνου, διη ὁ ένας συμπληρώνει τόν ἄλλο.

Δέν κατακτᾶ ὁ ένας τόν ἄλλο, δέν ὑποδουλώνει ὁ ένας τόν ἄλλο, δέν ἀπορροφᾶ ὁ ένας τόν ἄλλο. Δέν τόν ἔχαφανίζει σάν ἄνθρωπο. Δέν τοῦ κάνει πάντα προσωπικότητά του. “Οχι, ἄλλα καὶ οἱ δύο μαζί γίνονται ένας νέος ἄνθρωπος. Ὁ ἄνδρας δίδει τά ἀνδρικά γνωρίσματα στή γυναίκα καὶ ἡ γυναίκα τά γυναικεῖα χαρίσματα στόν ἄνδρα καὶ οἱ δύο αὐτοί μαζί ἀποτελοῦν πλέον τό νέο ἄνθρωπο, τόν εὐλογημένο ἄνθρωπο τοῦ γάμου, τό ἀνδρόγυνο, τό ὄντος θά φέρει στόν κόσμο τά παιδιά. Βλέπετε πώς ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ τά” κανε μέ τόση τέχνη ὥστε τά παιδιά νά μη γεννιούνται ἀπό ένα μόνο ἄλλα καὶ ἀπό τούς δύο. Καὶ οἱ δύο νά φέρουν τά παιδιά στόν κόσμο. Τό ἀποτέλεσμα τῆς ἔνωσης τῶν δύο ἄνθρωπων, τῆς ψυχοσωματικῆς ἔνωσης, είναι τά παιδιά τους. Γι’ αὐτό καὶ ὁ ἄνθρωπος στά παιδιά του βλέπει τόν έαυτό του.

Τό πιό μεγάλο δώρο πού μποροῦμε νά κάνουμε στά παιδιά μας είναι πάντα παρουσία μας. Είναι πάντα ἀρμονία τῆς οἰκογένειάς μας. Γι’ αὐτή πάντα ἀρμονία πρέπει νά θυσιάσουμε πράγματα τά όποια κάνουμε. Ἀκόμη καὶ πράγματα τά όποια μπορεῖ νά μᾶς φαίνονται ἀπαραίτητα, γιατί πρέπει νά καταλάβουμε δτι τό πιό ἀπαραίτητο πράγμα είναι αὐτή ἡ εἰρήνη, αὐτός ὁ πλούτος πού δέν ἔχαρταί ἀπό ἔξωτερικά πράγματα.

Νά μποῦμε μέσα στό γάμο μέ τά σωστά κριτήρια καὶ τά σωστά δεδομένα. Νά δοῦμε τόν ἄλλο ἄνθρωπο σάν ἄνθρωπο. Νά τόν ἀποδεχτοῦμε. Νά καταλάβουμε ποιές είναι οἱ ἀνάγκες τοῦ ἄλλου ἄνθρωπου. Νά καταλάβουμε δτι στό γάμο δίδουμε, δέν παίρνουμε. Νά καταλάβουμε δτι τό δικό μας μερίδιο είναι νά δώσουμε τόν έαυτό μας καὶ νά μίν ἀπαιτοῦμε ἀπό τόν ἄλλο νά μᾶς δώσει ἐκείνος τόν δικό του έαυτό. Νά μήν λέμε στό γάμο μας: “Ἐγώ τό μόνο πού θέλω ἀπό σένα είναι νά μέ ἀγαπᾶς”. Τί τεράστιο λάθος είναι αὐτό, δσο κι ἄν φαίνεται δικαιολογημένο! Τό ἀκούμε καμιά φορά, δέν τά νέα σευγάρια. Τό μόνο πού θέλω ἀπό σένα είναι νά μέ ἀγαπᾶς. Ἐγώ τούς δέω: “Παιδιά μου, ἵπη βάλατε τό θεμέλιο λάθος!” Οταν σπιᾶς ἀπό τόν ἄλλο, τόιε είναι ὄφορην νά φιλονικίσεις. Θά πεις τῆς γυναίκας σου: “Τό μόνο πού θέλω είναι νά σέ ἀγαπῶ, δχι νά μέ ἀγαπᾶς. Ἐγώ πρέπει νά

σέ ἀγαπῶ, ἔγώ πρέπει νά κάμω τό πρώτο βῆμα νά σέ ἀγαπήσω, νά σοῦ δώσω τόν έαυτό μου. Τό ἄλλο είναι ἑιόμενο, ιδ ἄλλο θά ἔλθει σάν ἐπακόλουθο. “Οταν θέτεις στόν ἄλλο σάν δρονά σέ ἀγαπᾶς, “τό μόνο πού θέλω ἀπό σένα είναι νά μέ ἀγαπᾶς, νά μέ ἐκτιμᾶς, νά είσαι τίμια, νά είσαι καλή υύσυγος”, τέλειωσε! ‘Υπεγράψη ὁ μελλοντικός καβγάς, διότι μετά θά πεις: “Κοίταξε, δέν είσαι αὐτά πού ζάπσα”. Δέν καταλαβαίνεις δτι πρώτα δίδεις στόν ἄλλο ἄνθρωπο καὶ unction παίρνεις; “Οταν ἀπό πάντα ἀρχή θέλεις νά πάρεις, τότε τά πράγματα είναι λάθος.

Στήν Ἑκκλησία ἡ ἀγάπη “οὐ σπεῖ τά έαυτῆς”, λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Ἡ ἀγάπη δέ σπεῖ τά τοῦ έαυτοῦ της. “Ἡ ἀγάπη πάντα στέγει, πάντα δίδει, πάντα ὑπομένει, πάντα ἐλπίζει”. Ὁ Κύριος ὁ Χριστός, ἀγάπησε τόν κόσμο “εἰς τέλος”, πού κανένας ποτέ δέ θά μπορέσει νά ἀγαπήσει τόν ἄνθρωπο δσο ὁ Χριστός. Φανέρωσε πάντα ἀγάπη Του ὡς θυσία ὑπέρ τοῦ ἄνθρωπου. Μέσα οτό γάμο οἱ ἄνδρες ὀφείλουν νά ἀγαποῦν τάς έαυτῶν γυναίκας ὡς ὁ Χριστός πάντα Ἑκκλησία. Δηλαδή στό γάμο πραγματώνεις πάντα ἀγάπη σου, μεταδίδεις τόν έαυτό σου ὀλόκληρο, χωρίς ἀπαίτηση, χωρίς ἀνταλλάγματα, χωρίς νά ζητήσεις κάπι γιά τόν έαυτό σου. Τότε δίνεις τό φιλόπτυμο στόν ἄλλο ἄνθρωπο, νά συγκινηθεῖ καὶ νά σοῦ προσφέρει αὐτό πού ἔχει, δσο ἔχει καὶ δσο μπορεῖ νά σοῦ δώσει δ ἄλλος ἄνθρωπος. Ἐδώ είναι τό ομπεῖο ἀπό τό όμοιο ἀρχίζει νά στάζει ἡ συζυγική σκέση καὶ τό όποιο ἀρχίζουν μετά τά πολλά προβλήματα.

“Ομως ἡς ἀρχίσουμε ἀπό πάντα ἀνάγκη νά δώσουμε στό γάμο μας τόν έαυτό μας ὀλόκληρο, ἀνευ δρων. Ἡς ἀρχίσουμε ἀπό τή διαπίστωση νά μάθουμε νά ἀκοῦμε τόν ἄλλο. Γιά νά ἀκούσεις πρέπει νά σιωπήσεις. Πρέπει νά κλείσεις τόν έαυτό σου καὶ νά γίνεις δόλο αὐτά καὶ νά ἀκούσεις τόν ἄλλο ἄνθρωπο. Νά ἀκούσει δ ἄνδρας τή γυναίκα καὶ ἡ γυναίκα τόν ἄνδρα. Ἐτσι αὐτοί οἱ δύο ἔνωμένοι θά δώπουν ἄπι καλύτερο γιά τά παιδιά τους καὶ γιά τά όποια βέβαια ἔχει αὐτή τή μεγάλη ἀγάπη καὶ τή διάθεση, κάθε γονιός, νά προσφέρει τά πάντα.

Σᾶς εδώμαται νά είσιε πάντα καλά, νά καίρεστε τίς οἰκογένειές σας. Τά παιδιά σας νά τά καμαρώνετε νά προκόψουν, νά μεγαλώνουν εύτυχισμένα κι εὐλογημένα ἀπό τό Θεό.

(ἀπομαγνητοφωνημένη ὁμιλία τοῦ
Πανιερωτάτου Μητροπολίτη Λεμεσοῦ
κ. Ἀθανασίου, ἡ όποια ἔγινε σέ
ἐκδήλωση τῆς Τοπικῆς Ἐπιτροπῆς
Πολυτέκνων Λατσιῶν)

Η ΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Μητροπολίτου Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου

Αἰσθάνομαι πρῶτα τὸν ἀνάγκην νά εὐχαριστήσω γιά τὴν εὐκαιρία αὐτή, πού μέ τὴν πρόσκλησή τους μοῦ ἔδινον οἱ καλοὶ ἵερεῖς τῆς ἐνορίας, νά παραστῶ σ' αὐτή τὸν τελετὴν λήξης τῶν κατηχητικῶν συνάξεων τῆς ἐνορίας. Εἶναι πολὺ δημοφό πού σ' αὐτή τῇ σεμνῇ γιορτῇ παρουσιάστηκε δῆλη ἡ ἐργασία, πού γίνεται μέ τόση προθυμία καί μέ ἔνθεο πόθο, τόσο ἀπό τοὺς κατηχητές ὅσο καί ἀπό τὰ παιδιά σας, τὰ ὄποια μέ πολλή ἀγάπη, πιστεύω, καί μέ προθυμία στείλατε στὶς κατηχητικὲς συνάξεις τῆς ἐνορίας. Μέ αὐτὸν τὸν τρόπο κοινωνοῦν ἐν ἀγάπῃ μέ τὰ ἄλλα παιδιά τῆς ἡλικίας τους, ἀλλά πρό πάντων μέ τὸν Οὐράνιο Πατέρου Θεό, λαμβάνοντας ἔτοι μέσα τους τὰ ἀπαπούμενα ἐφόδια, ιά ὅποια θά χρειαστοῦν σπίν πορεία τῆς σωτῆς τους. Η τελετὴ αὐτή μᾶς δείχνει πόση καλή δουλειά γίνεται, πόση προσπάθεια καί πόσος κόπος καταβάλλεται καθημερινά, ὅστε ἡ ἀγώνη πού δίδεται ἀπό τὴν ἐνορία νά μήν είναι μονόπλευρη καί λειψή, ἀλλά νά ἀγκαλιάζει δόλοκληρο τὸν ἀνθρώπο καί νά τοῦ δίδει ἐκπαίδευση σωστή, ὁρθόδοξη, ισορροπημένη, πού νά τὸν βοηθᾷ νά γίνει δόλοκληρωμένη, ὑγίης καί ισορροπημένη προσωπικότητα. Δυό λόγια θέλω κι ἔγω νά σᾶς πῶ μόνο, μιά πού βρίσκομαι στὸ πρόγραμμα τῆς γιορτῆς. Δυό λόγια γενικά, πού ἀφοροῦν, δῆλος λέει κι ὁ τίτλος τῆς ἀποφινῆς αὐτῆς ὅμιλίας, σπίν ἀγώνη τῶν νέων ἀνθρώπων. Τὴν ἀγώνην αὐτὴν ἡ Ἐκκλησία τῇ βλέπει μ' ἔνα διαφορετικό τρόπο ἀπό τὸν κόσμο. Σπίν Ἐκκλησία ἀγώνη σημαίνει ὁδηγία, ὁδήγηση τῶν ἀνθρώπων δχι πρός συγκεκριμένες ιδέες ή ἀξίες ή ιδανικά, ἀλλά δῆλη ὁδήγηση τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀγώνη σπίν Ἐκκλησία σημαίνει νά μάθει ὁ ἀνθρώπος νά ἀγαπᾷ τὸν Χριστό, γιατί αὐτό είναι τὸ ζητούμενό της. Η Ἐκκλησία μιλᾶ γιά τὴν ἀγάπην πρός τὸν Θεό. Μιά ἐκκοσμικευμένη ἀντίληψη τῆς θρησκείας, τῆς Ἐκκλησίας, μιλᾶ γιά τὴν πίστην εἰς τὸν Θεό καί μόνο αὐτή. Ἐνώ τὸ τέλειο εἰς τὴν Ἐκκλησία είναι ἡ ἀγάπη ἡ ὅποια θά παραμείνει εἰς τοὺς αἰώνας, ἀφοῦ τόσο ἡ πίστη δυσο καί ἡ ἐλπίδα θά καταργηθοῦν εἰς τὴν ἐσκάτην ἡμέρα καί ἐκεῖνο πού θά ἀπομείνει θά είναι ἡ ἀγάπη. Ἐπομένως τὸ ζητούμενο εἰς τὸν ἀνθρώπον είναι νά μάθει νά ἀγαπᾷ τὸν Θεό. Τὸ νά πιστεύει στὸν Θεό είναι ἔνα βασικό σκαλί, είναι τὸ πρῶτο, τὸ ὅποιο τὸ πατᾶ καί ἀνεβαίνει στὸ ἐπόμενο καί στὸ ἐπόμενο. Δέ μένει σ' αὐτό μόνο, γιατί ἔνας ἀνθρώπος, δῆλος ὥραία εἴπε αὐτό τὸ τελευταῖο θεατράκι, δέν μπορεῖ νά παραδώσει τὴν σωτῆ του δόλοκληρη σέ κάτι τὸ ὅποιο ἀπλῶς τὸ πιστεύει. Ἄν είναι τόσο ιδεολόγος, μπορεῖ νά τὸ κάνει, δῆλος

γίνεται σέ ἄλλες περιπτώσεις στίν καθημερινότητα πού βλέπουμε γύρω μας. Ἀλλά δῆμος εἰς τὴν Ἐκκλησία αὐτὸν τὸ ὅποιο ὑπάρχει είναι ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Σὲ μᾶς ὁ Χριστός είναι τὸ ζητούμενο. Ὁ Χριστός είναι αὐτός, ὁ ὅποιος είναι ὁ Διδάσκαλος τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Βλέπετε πόσο δραῖα ὁ Κύριος εἰς τὸ Εὐαγγέλιο μᾶς λέει: "Μάθετε ἀπ' ἐμοῖ...". Δηλαδή ὁ ἀνθρώπος μαθαίνει ἀπό τὸν Χριστό, ἀπό τὸν ίδιο τὸν Χριστό, ἀπό τὴν σωτῆ τοῦ Χριστοῦ, ἀπό τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά πρό πάντων ἀπό τὸν ἐμπειρία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ μέσα του. Γι' αὐτὸν αὐτή ἡ ἐμπειρία είναι τόσο δυνατή πού νικᾶ ὅλες τὶς ἀγάπες τοῦ κόσμου τούτου. Η καρά τοῦ Χριστοῦ καί ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ ἔχει τόση δύναμη, πού ὅταν πραγματικά ἀνάψει σπίν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, τότε τὰ πάντα γίνονται καί περιστρέφονται πέριξ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Μᾶς λέει ὁ Χριστός καί πάλι στὸ Εὐαγγέλιο: "Πῦρ ἡλίθον βαλεῖν εἰς τὸν γῆν". Ἡλθα σπίν γῆ, λέει ὁ Χριστός, νά ἀνάψω φωτιές κι αὐτές οἱ φωτιές είναι πού ἀναψαν μέσα στὶς καρδιές τῶν Ἀγίων, πού ἀναψαν ἀπό τοὺς στὶς καρδιές δῆλων τῶν ἀνθρώπων πού Τὸν ἀκολούθησαν. Αὐτή ἡ φωτιά είναι πού ἀνάψει σπίν καρδιά κάθε ἀνθρώπου, πού πραγματικά γεύεται τὴν παρουσία τοῦ Χριστοῦ. Δέν είναι ἀρκετό, ἀδελφοί μου, νά λέμε στὰ παιδιά μας γιά τὶς ἰδέες τοῦ Εὐαγγέλιου, δέν είναι ἀρκετό νά λέμε δητὶ τὸ Εὐαγγέλιο καί ἡ Ἐκκλησία είναι τὸ καλύτερο πού μπορεῖ κανείς νά τούς δώσει, δητὶ είναι ώραία ἡ ἀγάπη, η καρά, η ἐλευθερία, η δικαιοσύνη. Βέβαια είναι ώραία ὅλα αὐτά, ἀλλά ἐκεῖνο πού χρειάζεται ὁ νέος ἀνθρώπος σπίνερα είναι νά μάθει νά ἀγαπᾷ τὸν Χριστό. Νά μάθει δηι αὐτό πού τὸ δίδει ἡ Ἐκκλησία είναι ὁ Χριστός, καί αὐτὸν δέν μπορεῖ νά τοῦ δώσει ὁ κόσμος. Ο ἀνθρώπος μπορεῖ παντοῦ νά μάθει νά σέβεται τοὺς συνανθρώπους του, νά τούς ἀγαπᾷ, νά είναι τίμιος, εἰλικρινής, δίκαιος, δημοκρατικός, φιλελεύθερος καί δῆλα αὐτά. Δέν χρειαζόταν ἡ Ἐκκλησία γιά νά μάθει αὐτά τὰ πράγματα, πού μᾶς τὰ διδάσκει ἡ Ἰδια ἡ φύση μας. Γιατί ἀλλωστε ὁ ἀνθρώπινος ἑαυτός μας καί ἡ ἀνθρώπινη μας ὑπόσταση μᾶς διδάσκει τὸν ἐλευθερία, τὴν δικαιοσύνη, τὴν δημοκρατία, τὸν σεβασμό, τὸν ἀγάπην πρός τοὺς ἀλλούς. Ἐκεῖνο πού ἡ Ἐκκλησία ἔχει νά μᾶς πεῖ είναι γιά τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Κι ἐδῶ, νά μοῦ ἐπιτρέψετε, νά σᾶς ποῦ δητὶ είναι τὸ σπίνερο στὸ ὅποιο σκοντάφουμε ἐμεῖς οἱ σπερματίνοι Χριστιανοί, γιατί θεωροῦμε τὴν Ἐκκλησία ὡς ἔνα σύστημα ιδεολογικό καί είναι ἀρκετό γιό μᾶς νά είμαστε καλοί ἀνθρώποι. Είναι

άρκετό γιά μας νά προῦμε τά καθήκοντά μας. Είναι άρκετό τά παιδιά μας νά έχουν τά δριά τους. Νά μήν κάνουν απαξίες. Νά μήν κάνουν ασκημα πράγματα. Λένε καμιά φορά πράγματα πού τ' άκουμε, καμογελούμε βέβαια μέ έπεικεια, άλλα δέν έκφραζουν τών Έκκλησία. Τί λένε: "Παρά νά είναι κάποιος στά ναρκωτικά, καλύτερα στήν Έκκλησία". Παρά νά είναι κάποιος στήν φυ λακή, καλύτερα στήν Έκκλησία". Λέσ και ή Έκκλησία είναι τό άντιθετο τών ναρκωτικῶν καί τῆς φυλακῆς. Θά ἔλεγε κανείς, δύως ἔλεγε καί ή κα μόδα: "Καλά δέν ύπάρχει ίσιος δρόμος, μέσος δρόμος"; Δηλαδή ή ναρκωτικά ή Έκκλησία; Δη λαδή δροιος δέν είναι οιμή Έκκλησία είναι στά ναρκωτικά; Άσφαλως ίχι! Μπορεῖ νά μήν είσαι τῆς Έκκλησίας καί νά είσαι τίμιος, σωστός, ειλι κρινής, καλός σύνυγος, καλός πατέρας, καλός μαθητής κι όλα τά καλά νά έχεις πάνω υου. Γι' αυτό δέν μποροῦμε νά καταλάβουμε πολλές φο ρές, γιατί τά παιδιά μας έχουν μιά άλλη σχέση μέ τών Θεό. Γιατί έμεις οι μεγαλύτεροι δέν μποροῦμε νά τό καταλάβουμε. Λέμε: "Γιατί θέλεις αύτό τό πράγμα: Δέν είναι άρκετό γιά σένα διτί έγινες κα λός άνθρωπος καί καλός έπιστημονας κι έχεις τή δουλειά οου καί προυσφέρεις στών κόσμο καί στήν κοινωνία; Τά περισσότερα τί τά θέλεις; Αυτά είναι ύπερβολές, είναι φανατισμοί, έκκεντρικότες, άρρωστα πράγματα". Γιατί ίμως έκφραζουμε

τέτοιες άπόψεις: Διότι μετροῦμε τή ζωή μας δχι μέ τήν άγάπη, άλλα μέ τήν καθηκοντιολογία. "Τό καθήκον σου νά κάνεις καί είναι άρκετό". Άλλα ή άγάπη, άδελφοι μου, δέν έχει δρια. "Οπως και σταν άγαπᾶς τόν Θεό, δέν έχεις δρια. "Οπως και σταν άγαπᾶς ώποιονδήποτε άνθρωπο. Ή αν άγαπᾶς έναν άνθρωπο, θέλεις νά είσαι μαζί του, νά ένω σεις τή ζωή σου μαζί του μπορεῖς νά βάλεις δρια σ' αύτη τήν άγάπη; Ή άγάπη είναι φωτιά πού καίει μέσα στήν καρδιά τού άνθρωπου. Δέν μπαί νει σέ δρια καί σέ καλούπια τῆς λογικῆς, άλλα ένεργει άπό μόνη της, γιατί ένεργει καρδιακά κι ίχι έγκεφαλικά. Η Έκκλησία διδάσκει καί καλεῖ τών άνθρωπο νά άγαπήσει τών Χριστό πάνω άπ' ίδα. Ξέρετε, παρατηρεῖτο παλαιότερα τό φαινόμε νο εις τήν Έκκλησία νά ύπάρχουν πάρα πολλά παιδιά. Ουμόριαστε, δσοι είμαστε μεγαλύτεροι, δτι μέχρι μιάν ήλικία σκεδόν ίδα τά παιδιά πήγαιναν στό καπηκτικό, στήν Έκκλησία, είχαν σχέση μέ τών Θεό. Από μιά ήλικία καί ίστερη χάνονταν. Σιά δεκαιέσσερα, σιά δεκαπέντε ή τά δεκαοχιώ, Έρχόταν ί στρατός, τό πανεπιστήμιο, έξαφανιζό ταν ίδη αύτη ή προσπάθεια τών άνθρωπων, τών καπηκτῶν, τών κύκλων, τών συνάξεων, τών πά ντων. Γιατί, νομίζετε; Ποῦ ήταν τό λάθος; Έντά ξει βέβαια ή άνθρωπην άδυναμία, οι άνθρωπινες προκλήσεις, τά αίτια τά ίμοια πληθαίνουν σταν μεγαλώνει ί άνθρωπος, άλλα ιό "λάθος", ίσι ιό

πώ ἔτι ἐντός εἰσαγωγικῶν, "τῆς Ἐκκλησίας", ὅχι μῆς Ἐκκλησίας καθαυτό, ἀλλά ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων οἵς Ἐκκλησίας, ήταν ὅτι, δυστυχῶς, δέν ἀνιλοφθίκαμε διὰ αὐτὸν τὸ ὄποιο ἐπρεπε νά δώσουμε οιά παιδιά μας ήταν ή ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Τούς μαθαίναμε τίς ίδεες ιοῦ Εὐαγγελίου: "Νά" οια καλό παιδί, ίμιο παιδί, ν' ἀγαπᾶς ιούς ἄλλους ἀνθρώπους, νά κάνεις ἐλεημοσύνες, νά" οια οωσιός ἀνθρώπιος", ἀλλά γιά μήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ δέ μιλούσμε. Γιατί, ἐπειδή καὶ γιά ἑμᾶς ή θεολογία ήταν ίδεολογική, φιλοσοφική, ἀνθρωποκεντρική. Ἀγνοούσμε πήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, τό τι σημαίνει ν' ἀγαπᾶς τὸν Χριστό. Γι' αὐτό τὸν λόγο δέν ήταν ιδιαίτερα σημαντικό γιά ιούς ἀνθρώπους νά μάθουν νά υποτεύουν, νά ἀγρυπνοῦν, νά κοινωνοῦν, νά ἔξομολογοῦνται, νά διαβάζουν ιούς βίους τῶν Ἀγίων. "Οχι. Ἡταν ἀρκετό νά διαβάζουν ἄλλα βιβλία. Οι βίοι τῶν Ἀγίων παραμερίστικαν. Ἡ ἀσκητική ωντι μῆς Ἐκκλησίας παραμερίστικε. Ὁ ἀνθρώπος, ὁ διοῖος ἐκαλεῖτο νά βιώει τὸν Χριστό μέσα οιό μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας ήταν περιθωριοπιμένος. Μπαίναν ἄλλα πράγματα μπροστά. Γι' αὐτό τὸ λόγο κάναμε τούς ἀνθρώπους, τὸν ἔναν μετά τὸν ἄλλο, μόλις πλησίαζαν στίν ἐφεβική ἥλικια. Γιατί βέβαια ή ἀμαρτία ἔχει δύναμην καὶ εἶναι ἐμπειρία. Είναι κάτι τὸ ὄποιο ἐλκύει τὸν ἀνθρωπο καὶ τὸν αἰχμαλωτίζει. Ἀπ' πήν ἄλλην πλευρά, τί θά τραβήξει τὸν ἀνθρωπο πέρα; Οι ίδεες; Οι ίδεες είναι νεκρές σκιές τῶν πραγμάτων. Δέν μπορεῖ μιά ίδεα νά σέ κρατήσει, σσο ίδεολόγος καὶ νά είσαι. Εύτυχῶς παρῆλθε ή ἐποχή αὐτή καὶ σήμερα βλέπουμε διὰ ἀνακαλύψαμε, ξαναβρήκαμε τὸν ἔαυτό μας, τίς ρίζες μας, πήν παράδοσή μας. Καὶ βλέπουμε νέους ἀνθρώπους εἰς πήν Ἐκκλησία, βλέπουμε νέους ἀνθρώπους νά ἀγαποῦν τὸν Θεό, νά μπαίνουν στήν Ἐκκλησία μέ νέα δεδομένα, μέ νέες προϋποθέσεις. Μπορεῖ νά ἔχουν τίς δυσκολίες τους, τά προβλήματά τους, τίς πτώσεις τους, τίς ἀδυναμίες τους, ὅπως κι δλοι μας. Ἀλλά ἀκοῦν γιά πήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Κι αὐτό είναι πού πρέπει, ἀδελφοί μου, νά λέμε στά παιδιά μας. Νά μάθουν νά ἀγαποῦν τὸν Θεό. "Οταν ἀγαποῦν τὸν Θεό, τότε ἀνακαλύπτουν μέσα τους τή μεγάλη ἐμπειρία τῆς ἀγάπης Του. Τότε μαθαίνουν καὶ ἀποκτοῦν ἔνα ισχυρό πνευματικό ἀντίστροφα μέσα τους, τό ὄποιο είναι ἔνα ἀντίβαρο εἰς τό βάρος τῆς ἀμαρτίας. Καὶ δι τι κι ἀν πληγωθεῖ ἀπό πήν ἀμαρτία, ή παρουσία τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ παρηγορεῖ πήν καρδιά του. Ξέρει δι δέ θά σωθεῖ ἀπ' τίς δικές του δυνάμεις, δέ θά σωθεῖ μέ τά δικά του δεδομένα. Ἀλλά μέ πήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, μέ πήν εὐσπλαγχνία τοῦ Θεοῦ, μέ πήν ἐλεημοσύνη τοῦ Θεοῦ, μέ τή θυσία τοῦ Χριστοῦ πάνω στό Σταυρό γιά μάς δλους. "Αν μιλούμε γιά ἀγωγή σήμερα στήν Ἐκκλησία, μιλούμε ἀκριβώς γι" αὐτή πή μύση, γι" αὐτή πή ὄδηγία. Τό νά βοηθήσεις

τόν ἀνθρωπο νά ἀγαπήσει τόν Θεό. Τότε ή Ἐκκλησία θά δημιουργήσει μάρτυρες. Πῶς μπορεῖ κανείς νά ἔρμπνεύσει αὐτό πού είδαμε σήμερα στό θέατρο πού μᾶς παρουσιάσατε. Μιά μάνα παρέδωσε τά παιδιά της εἰς θάνατο. Δέ θά μπορούσε νά κάνει κάπι, νά ἀποφύγει αὐτό τό πρᾶγμα; Πῶς ἀνιεχεις αὐτή ή γυναίκα νά δεῖ τά παιδιά της, τό ἔνα μειά τό ἄλλο, νά σκοτώνονται; Πῶς ἀντεξαν μικρές κοινέλες ἐννιά, δέκα, δώδεκα χρονῶν, νά ὑποφέρουν τά φρικτά ἐκείνα βασανιστήρια, πού ἀκούσουμε; "Ενα κοριτσάκι μιάν ἔνεση σήμερα φυβάται νά τήν ἀντιμετωπίσει, ὅχι νά τοῦ κόφουν τό κεφάλι καὶ νά τό διαλέσουν κυριολεκτικά. Νήπια, γυναίκες, ἄνδρες, νέοι, γέροι, ἥλικιωμένοι, ὑπερήλικες, μικροί, μεγάλοι, ἔτρεχαν εἰς τό μαρτύριο. "Οχι γιατί πίστευαν σέ μιά ίδεα, ἀλλά γιατί ἀγαποῦσαν τόν Χριστό. Κι αὐτή ή ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ ήταν πού ἔκαγε μέση στήν καρδιά τους καὶ ξειερνούσαν δλες τίς δυσκολίες. Τελειώνοντας, γιατί ζέρω δι πέρασε ή ὥρα, κρατώ καὶ τό ρολόι μου, θύ οὖς ηώ μόνο ἔνα παράδειγμα. Τό λέω συχνά, ἀλλά είναι κάπι πού πράγματι, νομίζω δι εκφράζει αὐτή μήν ἐμπειρία τῶν Ἀγίων, γιά νά δυνήμε πώς οι "Ἄγιοι είχαν μέσα τους μιά φλόγα πού ἔσβηνε δλες μις ἄλλες φλόγες. Λέγειαι λοιπόν, στό βίο τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Γεώργιου, αὐτοῦ τοῦ ἀδάμαντος μῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὅτι μαζί μέ τά πολλά καὶ φρικώδη μαρτύρια πού ὑπέστη, τοῦ ἔβαλαν κι ἀκόμη ἔνα φοβερότερο.

Μαζεύτηκαν δλοι στό θέατρο, στό στάδιο ἐκείνο τῆς ἐποχῆς ὅπου γινόντουσαν οι ἵπποδρομίες μέ δυνατά ἄλογα ταχύπτας. Πήραν σιδερένια παπούτσια, τά διοῖα είχαν μέσα καρφιά καὶ τά πύρωσαν τόσο ὥστε ἔγιναν κατακόκκινα τά σιδερένια ἐκείνα παπούτσια μέσα στή φωτιά πού τά ἐπύρωσε. Τά φόρεσαν στά πόδια τοῦ Ἀγίου. Τόν ἔδεσαν πίσω ἀπό τά ἄλογα καὶ ἀρκισαν νά τρέχουν τά ἄλογα μέσα στόν ἵπποδρομο. "Ολοι οι ἄλλοι νά βλέπουν, νά φωνάζουν καὶ νά ἀντιμετωπίζουν τό φρικιαστικό θέαμα μέ ἔναν τρόπο οικείο στούς ἀνθρώπους πού δέ γυνωρίζουν τόν Θεό.

"Ο δέ Ἀγιος Μεγαλομάρτυρας Γεώργιος, δπως λέει ὁ βίος του, μετά καρδος ἔβλεπε τά τελούμενα. Καὶ φορώντας ἐκείνα τά φρικτά σιδερένια παπούτσια τά γεράτα καρφιά, ἔτρεχε μέ τόση προθυμία, λέγων εἰς ἔαυτόν ὁ μάρτυς τοῦ Χριστοῦ: "Τρέχε Γεώργιε, ἵνα λάβεις τόν ποθούμενον Κύριον".

"Ολοι ξέρουμε δι διαν μιά πέτρα μπει στό παπούτσι μας δυσκολευόμαστε νά περπατήσουμε, δχι νά καρφιά, μέ σιδερα πυρωρένα! Βλέπετε ποιό ήταν τό ήθος τῶν Ἀγίων καὶ τῶν Μαρτύρων; "Ο Ἀγιος δέν ἔβλεπε μπροστά του κανένα καὶ τίποτα, οὔτε τά ἄλογα, οὔτε αὐτούς πού φώναζαν, οὔτε τίς κακίες τῶν ἀνθρώπων, ἀλλά ἔβλεπε μόνο τόν Χριστό. Αὐτόν ἔβλεπε καὶ γι" αὐτό ἔτρεχε. Γι"

υύτο μετά προθυμίας πολλής ξιρεκε κι δλα ήιαν μπδέν, γιατί μέσ στήν καρδιά του ἄναβε μά φλόγα, πιό μεγάλη όπό τη φλόγα τών παπουτσιών και μέσ στήν ψυχή του ἄναβε ή ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ πού διέλυε őλες τίς ἄλλες δυσκολίες. Και σήμερα, ἀδελφοί μου, ἐάν θέλουμε τά παιδιά μας και ὁ καθένας μας νά τρέχει μετά χαρᾶς τόν “προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα”, πρέπει νά μάθουμε νά βλέπουμε μπροστά μας τόν “τῆς πίστεως Ἀρχηγό καὶ τελειωτίν Ἰησοῦ”. Αὕτης ιιού βλέπει τόν Χριστό ουνεκώς μπροστά του δέ γελιέται, δέ κάνεται, δέν ἀπατάται, δέ σβίνει αὐτή ἡ φλόγα πού ἔχει μέσα του. Τό ζητούμενο λοιπόν είναι νά ἀγαπίσουμε τόν Χριστό. Νά μάθουμε δτι ὁ Χριστός είναι αὐτό τό πρόσωπο, πού μάς ἀγάπησε πρώτος και ἐμεις Τόν ἀγαποῦμε. Είχα πάει τελευταῖα σ’ ἔνα νηπιαγωγείο οιί Λεμεσό καί ρώτησα τά παιδιά: “Παιδιά, γιατί πρέπει νά ἀγαποῦμε τόν Χριστό;” Και μοῦ ἔκανε φοβερή ἐντύπωση ἔνα παιδάκι πού είπε: “Κύριε, πρέπει νά τόν ἀγαποῦμε τόν Χριστό, γιατί αὐτός μάς ἀγάπησε”. Βλέπετε, φοβερή ἀπάντηση! Είναι ή ἀπάντηση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: “Ἡμεῖς ἀγαπῶμεν Αὐτόν, δτι Αὐτός πρώτος ἀγάπησε ἡμᾶς”. Ήμεις ἀγαποῦμε τόν Χριστό, γιατί αὐτός πρώτος μάς ἀγάπησε. Και τόν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ δέν μήν ἔχουμε μένα μας οάν μιά ἀπλή διαλογική κατάσταση, ἀλλά σάν ἐμπειρία ζωῆς. Γιά μᾶς, ἀδελφοί μου, ὁ Χριστός πρέπει νά είναι

ιό σημεῖο τῆς ζωῆς μας. Τό κέντρο τῆς οιάρξεώς μας. Πρέπει νά είναι τό νόημα τῆς ίδιας τῆς δικῆς μας ζωῆς και κατάστασης. “Ἄν ὁ Χριστός γιά μᾶς είναι ἔτσι, τότε καί στά παιδιά μας θά δώσουμε τήν ἐμπειρία τοῦ Χριστοῦ. Και μόνον αὐτή ἡ ἐμπειρία μπορεῖ νά τά κρατήσει μακριά ἀπ’ őλες τίς ἄλλες ἐμπειρίες πού τούς προσφέρονται σήμερα. Τά ναρκωτικά, ή βία, οί ἥδονές, ο πλούτος είναι ἐμπειρίες καταστροφικές μέν, ἀλλά ἐμπειρίες ζωῆς ή και θανάτου ὑκόμια. Ή πιό μεγάλη ἐμπειρία πού μπορεῖ νά κρατήσει ἔναν νέο ἀνθρώπο είναι ή ἐμπειρία τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ. “Ἄς προσπαθήσουμε νά δώσουμε αὐτή τη φλόγα πού ὁ Χριστός ἄναψε στίς καρδιές τών ἀνθρώπων και αὐτή ἡ φλόγα τότε θά καίει και τά παιδιά μας και ὅλοι θά πορευόμαστε ἐν ἀσφαλείᾳ και εἰρήνῃ. Εὔχομαι λοιπόν και σήμεραν ἐνορία ἐδῶ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέα και σέ ὅλους μας, νά καίει, ή ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ μας στίς καρδιές μας ὥστε και στά παιδιά μας νά δώσουμε αὐτό πού ἔχουν πραγματικά ἀνάγκη, γιά νά περάσουν τή δυσκολία τῶν ἡμέρων και νά ζήσουν ιάνια μέσ σουν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ και σ’ αὐτή τη ζωή ἄλλα και στήν αἰώνια βασιλεία Του.

(ἀπομαγνηφωνημένη ὁμιλία τοῦ Μητροπολίτη μας πού ἔγινε τόν Ιούνιο 2005)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΛΑΪΚΟ ΜΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ: "ΤΟ ΠΙΔΚΙΑΥΛΙΝ"

Μιχάλη Λανίτη, χοροδιδασκάλου έθνικων λαϊκών χορῶν

Τό πιδκιαύλιν δημοφιλής γνωρίζουμε, είναι ο Κυπριακός αὐλός, φτιαγμένος κυρίως από καλάμι δύο τό είδος όφθονούσσε. Θεωρείται από τα πιό άρχαια πνευστά μουσικά όργανα και άναφέρεται σε πολλά γραπτά κείμενα δημοφιλής γνωρίστικης σε πολλούς άρχαιούς λαούς, από τη Νεολατική εποχή και την εποχή του Χαλκού, σε μεγάλη ποικιλία σχημάτων, τρόπου και ύλης κατασκευής (έλεφαντόδοντο, κέρατα και δύτικά σώμα, πυλό) κ.α.

Στις Κύπρο ήταν τό δρυγανό το όποιο συντρόφευε τά βισταρέθικα, βισκούς, διανεμούσαν την βρίσκονταν στούς άγρους και τά λιβάδια, βόσκοντας τά κοπάδια τους. Ήταν πάντοτε μπογμένο στή γάστρα (ζωνάρι) ή τά βούρκα (ιαγάρι) τους και ήταν άδιανόπιο νά τό άποκαριστούν.

Έκει στίν πολύωρη μοναξιά τους, είχαν τήν εύκαιρια νά έκφρασουν τά συναισθήματά τους, αύτοσκεδιάζοντας πάντοτε έμπειρικά, άφού ήταν αύτοδιδακτοι. Έκαναν διάφορα ταξίμα, έπαιζαν δημοικά ψυγούδια, μελωδίες τῶν Κυπριακῶν παραδοσιακῶν χορῶν, μοιρολόγια, τραγούδια τοῦ γάμου, ντυνούργησαν κ.α.

Χρησιμοποιόταν έπιστης ώς τό πρώτο λαϊκό δρυγανό στούς γάμους, τά πανηγύρια και τίς διάφορες έκδηλωσεις μέ τη συνοδεία τῆς ταμπονιστᾶς, πρίν άκομα είσακθεῖ ή συγιά τοῦ βιολιοῦ και τοῦ λαούτου στήν Κύπρο.

Στά διάφορα πανηγύρια τῶν χωριών, ἀλλά και σέ διάφορες ἀλλες έκδηλωσεις δημοφιλής γιά παράδειγμα στούς έορτασμούς τοῦ Αγίου Πνεύματος (κατακλυσμός) στήν παράλιες πόλεις τῆς Κύπρου, οι μάστροι (μάστορες) τοῦ είδους ψυχαγωγούσαν τόν κόσμο μέ τεράσια ποικιλία μελωδιῶν.

Πρίν από μερικές δεκαετίες, μπορούσε κάποιος νά ρεμβάγει τό φύστη και ήταν άκοντει συνάρμα τούς ήκους τῶν κουδουνιών τῶν κοπαδιών πού συνδέευαν τό γλυκόλαλο ἥπο τοῦ πιδκιαύλιού. Τώρα πά δυστυχώς, αύτό είναι σπάνιο φαινόμενο.

ΣΠΑΝΙΟ ΕΙΔΟΣ ΠΙΔΚΙΑΥΛΙΟΥ (ἀπό κόκαλο "Όρνιου")

Έκτος από καλαμένιο αὐλό, άναφέρεται από άρχαιοτάτων χρόνων και ή κατασκευή αὐλοῦ από τό κόκαλο τῆς φτερούγας τοῦ γύπη (όρνιου).

Άφορημή τῆς δημοσίευσης αύτοῦ τοῦ κειμένου ήταν μιά έμπειρια πού μοῦ ἔκανε έντυπωση και ήθελα νά τίν μοιραστῷ μαζί μέ άνθρώπους πού έκτιμούν τήν παράδοση.

Ένα ιειοίο πιδκιαύλιν είκα τίν τύκη, μέσου στά πλαίσια έρευνας γιά καταγράφη τῶν ήθων και έθιμων τοῦ τόπου μας, νά συναντήσω σέ χωριό τῆς δρεινῆς Πάφου.

Συγκεκριμένα στό χωριό Άρμίνου, στής 8 Απριλίου 2006, συνάντησα ένα συμπαθέστατο κύριο, τόν μάστρο της Στέλιο Μενελάου κατόπιν συστάσεως από τόν κύριο Ανιψέα, υιό τοῦ κύριου Σιέλιου, ο διοικούς μοῦ ἔφερε τό πιδκιαύλιν γιά φωτογράφηση. Αμέσως έσπευσα νά τόν γνωρίσω, γιά νά καταγράψω αύτοῦ τό θαυμάστια έπινόπτη τοῦ μαστόυ τοῦ άνθρώπου.

"Οπως μοῦ άνέφερε, περιπλανιόταν σέ νεαρή ηλικία στά χωράφια τοῦ χωριού του. Έκει, έντελως τυκάνα και χωρίς νά είκε άκούσει ξανά, μᾶς άναφέρει γιά αύτοῦ τό πανάρχαιο εἶδος.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ηβρα τον ατόν (γύπα) φοισμένο στην τοποθεσία της περιοχής του χωρού Άρμίνου.

Ήταν φοισμένος σε αποσύνθετη τζιά άμαν είδα τα κόκαλα της αλάτης του, φτερούγα, που εμοιάζαν με το πιδκιαύλιν το κάννενο (καλαμένιο) που είχα μες στη βούρκα (ιαγάρι), εμπινεύοτικα τζιαί έπιατα τζιαί τα δικά, επίρα τα έσωσ (σπίτι) τζιαί εκαθάρισα τα που τες πέτσες τζια τα φτερά για να ξηραμίσει.

Το πίσω μέρος έκοψα το με το σιγατσάκι, έβαλα το στήν πήλιο να στεγνώσει τζιαί μετά άνοιξα τες τρύπες με το τσιλικούν μου (σουγιάς). Ύστερα εστροτζίλεψα τες με βρασμένη σμήλα. Του σικλιονιός (πίννα) που μπαίνει μες το στόμα έβαλα του αροδάφνη που την έκαρα με το μαστέρι όπως έβισλα τζιαί μες στα κάννενα. Άμαν τζιαί τέλειωσεν το μαστόρεμαν, έδωκά το του πατέρα μου, ο οποίος ήταν μάστρος του πιδκιαύλιού τζιαί έπαιξε καμπόσια ώρα.

Ευκριστοπθήκαμεν πρωτότυπο τζιαί παράξενο γλυτζιάν (γλυκό) τίχο.

Τυχαία επέρναν (περνούστε) που τζιαμοί (απ'εκεί) ένα Τσουτζί (Τσούρκας) τζιαί έκαρεν του μεγάλου εντύπωσην ο ήκος που άκουε που μακρύ. Άμαν του είπαμε ήνταλως (πώς) το έκαμα ήθελε με το αφρανί (ετοιμερικά) να το ανταλλάξω με το δικό του, αλλά εθύμωσεν ο πατέρας μου με την απαίτησή του τζιαί έδκιωξεν τον (τον έδισε).

Η κατασκευή του πιδκιαύλιού έγινε γύρω στής 10-15 Ιουλίου 1953 και από τότε έφτιαχε ο κ. Στέλιος άλλα τρία, που ίσως είναι και τα μοναδικά.

ΑΠΟ ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΜΑΣ

ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2006

‘Ο Πανιερώτατος Μητροπολίτης μας κ. Ἀθανάσιος:

“Οπου ἀν φανῆ ὁ ἐπίσκοπος, ἐκεῖ τό πλῆθος ἔστω·
ωσπερ ὅπου ἀν ἡ Χριστός Ἰησοῦς, ἐκεῖ ἡ Καθολική Ἐκκλησία”

△ Τετάρτη 1/3: Μετέβη στὸν ἰερὰ μονὴν Ἀγίου Ἡρακλείδιου καὶ στὸ Θεραπευτικὴν Κοινότηταν Ἀγίας Σκέπης καὶ συναντήθηκε μὲ τὸ Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαο. Τό ἀπόγευμα μίλησε στὸν “Λύγιο Δημήτριον Ἀκροπόλεως μὲ θέμα: “Ἡ Ψυχωφελῆς Τεσσαρακοστή”. Τό βράδυ ἔκανε ἐπίκαιρη ὄμιλία στοὺς Καπέδες στὸ Λευκωσία.

△ Πέμπτη 2/3: Τέλεσε ἀγιασμό σὲ στρατόπεδο τῆς Λεμεσοῦ. Προϊδρευσε ἵερατικῆς συνάξεως. Τό ἀπόγευμα μίλησε σὲ πλεοποικὴ ἐκπομπὴ σιών πλεοποικοῦ σταθμοῦ Σίγμα. Τό βράδυ παρέστη καὶ μίλησε σὲ πνευματικὴ ἑκδήλωση στὸν Ἀλάμπρα μὲ θέμα: “Ἡ Ἐκκλησία ἀιάντη στὰ προβλήματα τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου”.

△ Παρασκευὴ 3/3: Τό πρωῒ συναντήθηκε σὲ Λευκωσία μὲ τὸν Πρόεδρο τοῦ Συμβουλίου καὶ τὸ Διευθυντὴν τοῦ Κ.Ο.Α. Τό ὥρον εὗμε δέχθηκε πιστούς στὸ μυστήριο τῆς ἑξομολογίσεως.

△ Σάββατο 4/3: Δέχθηκε πιστούς στὸ μυστήριο τῆς ἑξομολογίσεως.

△ Κυριακὴ 5/3: Λειπούργησε καὶ κήρυξε τὸ θεῖο λόγο τὸν ἰερὸν ναῷ Ἀγίου Ἐλευθερίου Λατσιῶν. Τό ἀπόγευμα προέστη τοῦ Κατανυκτικοῦ Ἐσπερινοῦ τῆς συγχωρίσεως καὶ ὑπόθυνε τῆς εὐχές του καὶ λόγους ἐποικοδομητικούς μὲ τὸν εὐκαίρια τῆς ἐνάρξεως τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς.

△ Δευτέρα 6-8/3: Σύμφωνα μὲ τὸν πατερικὸν παράδοσον κατά τὸ διάστημα τοῦ τριημέρου μετέβη στὸν ἰερέα μονῆς Παναγίας Μαχαιρᾶ καὶ Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ ἐφρουχάσοντας καὶ

τελώντας τὸν Τετάρτη τὸ Λειπούργια τῶν Προπηγαμένων Τιμῶν Δώρων.

△ Πέμπτη 9/3: Δέχθηκε πιστούς στὸ μυστήριο τῆς ἑξομολογίσεως. Τό μεσημέρι παρέθεσε γεῦμα στὸ Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἀρκαλοχωρίου τῆς Κρήτης κ. Ἀνδρέα καὶ στὴ συνέχεια μίλησαν γιὰ διάφορα θέματα πού ὀφοροῦν τὶς καλές σχέσεις τῶν ἑκκλησιῶν μας.

△ Παρασκευὴ 10/3: Δέχθηκε πιστούς στὸ μυστήριο τῆς ἑξομολογίσεως. Τό ἀπόγευμα χοροστάπησε κατὰ τὸν ἀκολουθία τῶν Α΄ Χαιρετισμῶν

στὸν ἰερὸν ναῷ Ἀπ. Λουκᾶ στὸ συνοικισμό Ἀγίου Ἀθανασίου. Τό βράδυ τέλεσε ἀγρυπνία πού ὀργάνωσε ἡ Κοινότητα Νέων στὸ ἑκκλησάκι τοῦ Κατασκηνωτικοῦ κώρου τοῦ Σαΐτα.

△ Σάββατο 11/3: Προέστη τοῦ μνημοσύνου τοῦ πρώτου Προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κ.

Σπύρου Κυπριανού, στόν ιερό ναό 'Αγίου Νικολάου Λεμεσού. Τό μεσημέρι μειέβη οινόν κατασκήνωσή μας όπου είκε συνάντηση και γεῦμα μέτις διαδάρκισης.

▷ **Κυριακή 12/3:** Λειτούργησε και κήρυξε τό θείο λόγο στό Μητροπολιτικό Ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικής όπου τέλεσε τό 40νθήμερο μνημόνιον τού μακαριστού ιροκαίλου του Μητροπολίτου πρών Λεμεσού κ. Χρυσόνθου. Τό άπόγευμα μίλησε σέ φιλανθρωπικό τού πού όργάνωσε ή ένορία 'Αγίας Φύλας Λεμεσού. Άργότερα πρόεστη τού Κατανυκτικού 'Εσπερινού στό Μητροπολιτικό μας ναό και μίλησε γιά τό νόμημα της Κυριακής της 'Ορθοδοξίας.

▷ **Δευτέρα 13/3:** Μετέβη στής έργασίες της 'Ιερᾶς Συνόδου στόν 'Αρχιεπισκοπή Κύπρου. Τό άπόγευμα μίλησε κατά τήν καθιερωμένη όμιλία του στό Πανεπιστήμιο Κύπρου.

▷ **Τρίτη 14/3:** Δέχθηκε διάφορα πρόσωπα και πιστούς στό μυστήριο της έξομολογήσεως. Τό βράδυ μίλησε στόν Πόλη Χρυσοκούς σέ πνευματική συγκέντρωση μέ θέμα: "Τό μυστικό της έπιτικας μέ οικογένειας".

▷ **Τετάρτη 15/3:** Μετέβη στήν ιερά μονή 'Αγίου Ήρακλειδίου. Τό άπόγευμα μέχρι και άργα τό βράδυ δέχθηκε διάφορα πρόσωπα.

▷ **Πέμπτη 16/3:** Δέχθηκε στά Γραφεία της Μητροπόλεως μας διάφορες έκκλησιαστικές έπιτροπές και πρόσωπα. Έπίσης δέχθηκε τόν Πρέ-

σβη της 'Αμερικῆς στήν Κύπρο κ. Ronald Schlicher. Τό βράδυ διανυκτέρευσε στήν ιερά μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσου Ποιαφού.

▷ **Παρασκευή 17/3:** Τό άπόγευμα ύποδέχθηκε άντιγραφο της θαυματουργού εἰκόνας της Παναγίας της Μαχαιριώτισσας πού μετέφερε ό Πανοσιαλογιώτατος 'Εψφισμένος Καθηγόυμενος της 'Ιερᾶς Μονῆς Μακαρά, 'Αρχιμανδρίτης 'Επιφάνιος, στόν άνεγειρόμενο ναό 'Αγίου 'Αρρενίου τού Καππαδόκου από Λεμεσό, όπου ύπάρχει ένσωματωμένο παρεκκλήσι της Παναγίας Μαχαιριώτισσης. 'Ακολούθως πρόεστη της Β' άκολου-

θίας τών Χαιρετισμῶν. Τό βράδυ δέχθηκε πιστούς στό μυστήριο μής έξομολογήσεως.

▷ **Σάββατο 18/3:** Παρέστη και μίλησε μέ θέμα: "Η μοναξιά ἀπό τή σκοπιά της 'Εκκλησίας", στό συνέδριο πού δργάνωσε τό 'Επαρχιακό Συμβούλιο Εύημερίας Λεμεσού μέ γενικό θέμα: "Μόνοι μέσα στό πλῆθος". Τό άπόγευμα τέλεσε πόν άκολουσθία τών θυρανοιξίων τού ιερού ναού 'Αγίου Κωνσταντίνου στήν άμωμη κοινόπτη.

▷ **Κυριακή 19/3:** Λειτούργησε και κήρυξε τό θείο λόγο στόν ιερό ναό 'Αγίου 'Αθανασίου Λεμεσού. Τό άπόγευμα παρέστη και μίλησε σέ φιλανθρωπικό τού πού όργάνωσε ό πιο πάνω ναός. Άργότερα πρόεστη τού Κατανυκτικού 'Εσπερινού και μίλησε: έπι πνιγματικού θέματος στό Μητροπολιτικό μας ναό. Τό βράδυ διανυκτέρευσε στήν ιερά μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποιαφού.

▷ **Δευτέρα 20/3:** Μετέβη στήν ιερά μονή 'Αγίου 'Ηρακλειδίου όπου δέχθηκε τίς μοναχές στό μυστήριο της έξομολογήσεως. Τό βράδυ μίλησε στόν Πανεπιστήμιο Κύπρου και άργότερα διανυκτέρευσε στήν ιερά μονή Παναγίας Μαχαιριώτριας.

▷ **Τρίτη 21/3:** Παρέστη και άπούθηνε χαιρετισμό στό Μαθητικό Συνέδριο Λυκείων Λεμεσού μέ θέμα: "Η 'Επιχειρηματικότης ώς άπαντηση στίς προκλήσεις ένός ραγδαία μεταβαλλομένου κόσμου". Τό άπόγευμα μίλησε στήν Πάφο σέ πνιγματική ουγκέντρωση μέ θέμα: "Άγωνισς γιά τά παιδιά σου;"

▷ **Τετάρτη 22/3:** Δέχθηκε διάφορα πρόσωπα και έπιτροπές. Τό άπόγευμα μίλησε σέ πνευματική συγκέντρωση στήν αίθουσα τού ιερού ναού 'Αγίας Βαρβάρας Ζακαρίου. Άργότερα μίλησε στήν καθιερωμένη άνα δεκαενθύμερο όμιλία του στό Μητροπολιτικό μας ναό.

▷ **Πέμπτη 23/3:** Μετέβη στήν ιερά μονή Παναγίας Τρικουκιάς όπου δέχθηκε τίς μοναχές στό μυστήριο της έξομολογήσεως. Τό άπόγευμα προϊδρευσε της Θρονικής και Οίκονομικής 'Επιτροπής της Μητροπόλεως μας και τό βράδυ μίλησε στήν καθιερωμένη όμιλία του πρός τούς νέους στήν αίθουσα τού Μητροπολιτικού μας ναού.

▷ **Παρασκευή 24/3:** Μετέβη στήν ιερά μονή Παναγίας 'Αμιρούς όπου δέχθηκε τίς μοναχές στό μυστήριο της έξομολογήσεως. Τό άπόγευμα πρόεστη τού πανηγυρικού 'Εσπερινού τού Εύαγγελιού της Θεοτόκου και της Γ' στάσεως τών Χαιρετισμῶν στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναό Παναγίας Εύαγγελιστρίας Κάτω Πολεμού.

▷ **Σάββατο 25/3:** Λειτούργησε και κήρυξε στό Μητροπολιτικό ναό Παναγίας Παντανάσσης Καθολικής. Μετά τό πέρας τής θείας Λειτουργίας προέστη συμμαρασιατούμενος ύπό τόν ιερό κλήρο της πόλης μας, της Ιανηγυρικής Δοξολογίας γιά τήν έπετειο της 25ης Μαρτίου 1821. 'Ακολούθως δέχθηκε μαζί μέ τόν 'Υπουργό Δι-

καιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, τό χαρετισμό της παρέλασης. Τό μεσημέρι παρέθεσε γεῦμα στους Δημάρχους και τους Δημοτικούς Συμβούλους της Λεμεσού με πίν εὐκαίρια μπς ἑορτῆς τῆς ἔθνικῆς παλιγγενεσίας.

Κυριακή 26/3: Λειτουργησε και κήρυξε το θείο λόγο στὸν πανηγυρίζοντα ιερὸν ναὸν Τιμίου Σταυροῦ Πάνω Πολεμιδιῶν. Τό μεσημέρι ἀνεχώρησε γιά τὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες Ἀμερικῆς κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Harvard και τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Τιμίου Σταυροῦ Βοστώνης. Συμμετεῖχε ως ὅμιλοτής σέ

συνέδριο τό δόποιο συνδιοργάνωσαν τὰ δύο Πανεπιστήμια μέ θέμα: "Ολιστική Θεραπεία στὸ Βυζάντιο: σύγχρονες προσαρμογές". Τό συνέδριο πραγματοποιήθηκε στὶς 31 Μαρτίου και 1η Ἀπριλίου ἐντὸς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ὁ Πανιερώτατος ἀνέπιυξε τό θέμα: "Ἡ Ἐκκλησία ως θεραπευτική ἐπιστῆμη". Κατά τὴ διάρκεια τοῦ διήμερου Συνεδρίου διεξήχθη διεξοδική συζήτηση και ἐπίλυση ἀιοριῶν τῶν ἀκροατῶν τοῦ συνεδρίου.

Τό συνέδριο παρακολούθησε μεγάλος ἀριθμός ἐπιστημόνων και φοιτητῶν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Τιμίου Σταυροῦ. Καιά τὴ διάρκεια τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Πανιερωτάτου διοργανώθηκαν στὸ ἑστιατόριο Ammos στὴ Νέα Υόρκη τό βράδυ τῆς Δευτέρας 3 Ἀπριλίου καθώς και στὸν οἰκία τοῦ κ. Κωνσταντίνου Νικολάου στὸν Οὐάσιγκτον τό βράδυ τῆς Τετάρτης 5 Ἀπριλίου δεῖπνα μέ στόχο τὸν ἐνημέρωση τῆς ὁμογένειάς μας γιά τὴ νέα θεραπευτικὴ κοινότητα τῆς "Παναγίας Καταφυγῆς", ποὺ θά φιλοξενεῖ ἀποκλειστικά γυναικες, θύματα τῆς μάστιγας τῶν ναρκωτικῶν. Στὶς ἐκδηλώσεις αὗτές μῆπος ὁ Πανιερώτατος καθώς και ἡ διευθύντρια τῆς θεραπευτικῆς κοινότητος "Ἀγία Σκέπη" κα Τίνα Παύλου. Ἡ ἀνταπόκριση τῶν ὁμογενῶν ποὺ προσῆλθον και ἐνδιαφέρθηκαν νά βοηθήσουν ήταν μεγάλη και συγκινητική.

Δεῖπνο πρός τιμὴν τοῦ Πανιερωτάτου παρέθεσε τό βράδυ τῆς Πέμπτης 6 Ἀπριλίου, ὁ πρόεδρος

τῆς Κυπριακῆς Ὁμοσπονδίας Ἀμερικῆς κ. Πανίκος Παπανικολάου. Σ' αὐτό παρευρέθηκαν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς κ. Δημήτριος ὁ Θεοφιλέστατος Τρωάδος κ. Σάββας ὁ Πρέσβυτης τῆς Κύπρου στις Ἡνωμένες Πολιτείες κ. Εὐρ. Εὐρυζώδης, ὁ μόνιμος ἀντιπρόσωπος τῆς Κύπρου εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἐθνη κ. Α. Μαυρογάννης, ἡ Γενικὴ Πρόξενος τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας στή Νέα Υόρκη καὶ Μάρθα Μαυρομάτη καὶ ἄλλοι παράγοντες τῆς Ὁμογένειας.

Γεῦμα πρός την τιμὴν τοῦ Πανιερωτάτου παρέθεσε τὸν Παρασκευὴν 7 Ἀπριλίου καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νέας Ὑερσήντης κ. Εὐάγγελος.

Κατά τὴ διάρκεια τῆς ἐπισκέψεως του ὁ Πανιερώτατος εἶχε συναντήσεις μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀμερικῆς κ. Δημήτριο, τὸ Μητροπολίτη Νέας Ὑερσήντης κ. Εὐάγγελο, τὸ Θεοφιλέστατο Τρωάδος κ. Σάββα, τὸν Πρέσβυτη τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας στήν Ἀμερική κ. Εὐρ. Εὐρυζώδη, τὸ μόνιμο ἀντιπρόσωπο τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας στά Ἡνωμένα Ἐθνη κ. Α. Μαυρογάννη, τὸν Πρόξενο τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας στή Νέα Υόρκη κ. Μάρθα Μαυρομάτη, τὸν Πρόεδρο τῆς Κυπριακῆς Ὁμοσπονδίας Ἀμερικῆς κ. Πανίκο Παπανικολάου καὶ ἄλλους ιεράρχους τῆς Ὁμογένειας. Στίς επινικίσεις αὐτές ὁ Πανιερώτατος συζήτησε καὶ ἀντάλλαξε ἀπόφεις γιά θέματα πού ἀφοροῦν τὸν Ὁρθόδοξην μας Ἐκκλησία, τὸν Ὁμογένεια μας στήν Ἀμερική καθώς καὶ τὴν πορεία τοῦ ἑθνικοῦ μας προβλήματος.

△ Κυριακή 9/4: Λεπτούργησε καὶ κύριοξε τὸ θεῖο λόγο κατά τὴ δεύτερη Θεία Λειτουργία, πού τελεῖται στὸν ιερὸν ναὸν Ἀποστόλου Ἀνδρέα Μέσα Γεπονιᾶς. Τὸ ἀπόγευμα μίλησε σέ πνευματικὴ συγκέντρωση στήν Ἀραδίππου μέ θέμα: "Τὸ θαῦμα τῆς Ἐκκλησίας". Ἀργότερα προέστη τοῦ Κακινοτικοῦ Ἐσιερινοῦ στό Μητροπολιτικό μας ναό καὶ μίλησε ἐπί πνευματικοῦ θέματος. Τὸ βράδυ διανυκτέρευσε στήν ιερά μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ.

△ Δευτέρα 10/4: Μετέβη στήν ιερά μονή Ἀγίου Ἡρακλείδου σπου δέχθηκε τίς μοναχές στό μαστήριο τῆς ἔξομολογήσεως. Τὸ βράδυ μίλησε στήν κειμερωμένη ὅμιλία του στό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Ἀργότερα διανυκτέρευσε στήν ιερά μονή Παναγίας Μαχαρᾶ.

△ Τρίτη 11/4: Μετεῖχε στίς ἐργασίες τῆς Ιερᾶς Συνόδου στήν Ἀρχιεπισκοπή Κύπρου. Τὸ ἀπόγευμα παρέστη καὶ ἀπούθυνε χαιρετισμό σέ ἐκδήλωση πού ἀφοροῦσε τὸ θέμα τῶν ναρκωτικῶν στήν κοινόποιτα Ἐποκοπῆς.

△ Τετάρτη 12/4: Κατά τὴ διάρκεια τῆς ἡμέρας δέχθηκε πιστούς στό μαστήριο τῆς ἔξομολογήσεως.

△ Πέμπτη 13/4: Κατά τὴ διάρκεια τῆς ἡμέρας δέχθηκε πιστούς στό μαστήριο τῆς ἔξομολογήσεως.

Παρασκευή 14/4: Τό μεσημέρι παρέθεσε γεῦμα στόν 'Υπουργό 'Εργασίας και Κοινωνικῶν 'Ασφαλίσεων κ. Χρῆστο Ταλιαδώρο και ἀνώτερους λειτουργούς τοῦ 'Υπουργείου του και συζήτησε μαζί τους θέματα πού ᾔχουν σχέση με τό προνοιακό ἔργο τῆς Μητροπόλεως μας. Τό ἀπόγευμα μέχρι και ἀργά τό βράδυ δέχθηκε πιστούς στό μυστήριο τῆς ἔξομολογήσεως.

Σάββατο 15/4: Συναντήθηκε μέ διάφορα πρόσωπα και τό ἀπόγευμα μέχρι και ἀργά τό βράδυ ἔξομολογούσε.

Κυριακή τῶν Βαΐων 16/4: Λειτουργήσε και κήρυξε τό θεῖο λόγο στόν ιερό ναό 'Αγίας Μαρίνας Κυπερούντας. Τό βράδυ χοροστάπησε κατά τίν ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ιερό ναό 'Αποστόλου 'Ανδρέα και 'Οσίας Φωτεινῆς στό Συνοικισμό Κολοσσίου.

Μεγάλη Δευτέρα 17/4: Τό βράδυ χοροστάπησε καιά μίν ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ιερό ναό Παναγίας Χρυσόπολιτίστος στόν 'Υψωνα.

Μεγάλη Τρίτη 18/4: Τό πρωΐ δέχθηκε πιστούς στό μυστήριο τῆς ἔξομολογήσεως. Τό βράδυ χοροστάπησε κατά τίν ἀκολουθία τοῦ Νυμφίου στόν ιερό ναό 'Αγίου Νικολάου Κάτω Πολεμιδιών.

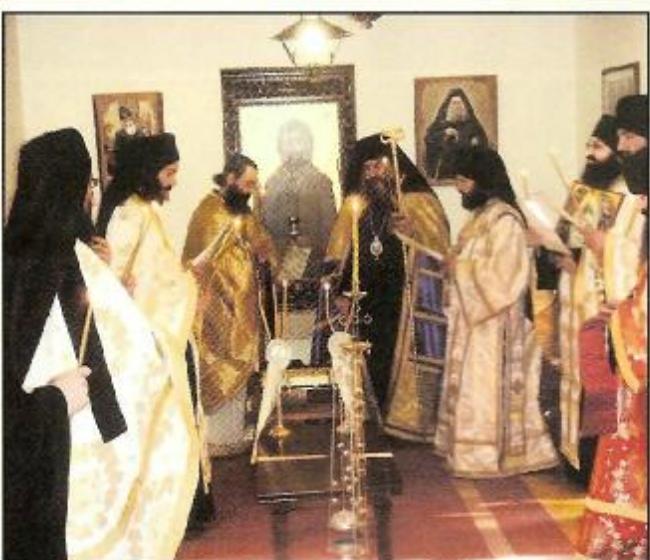
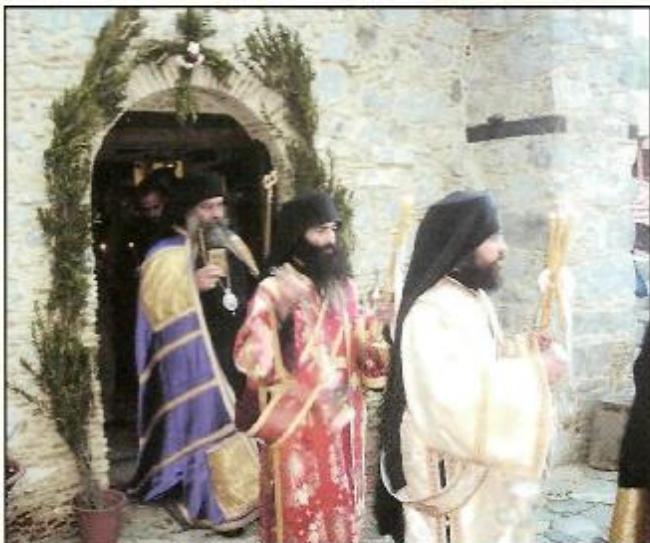
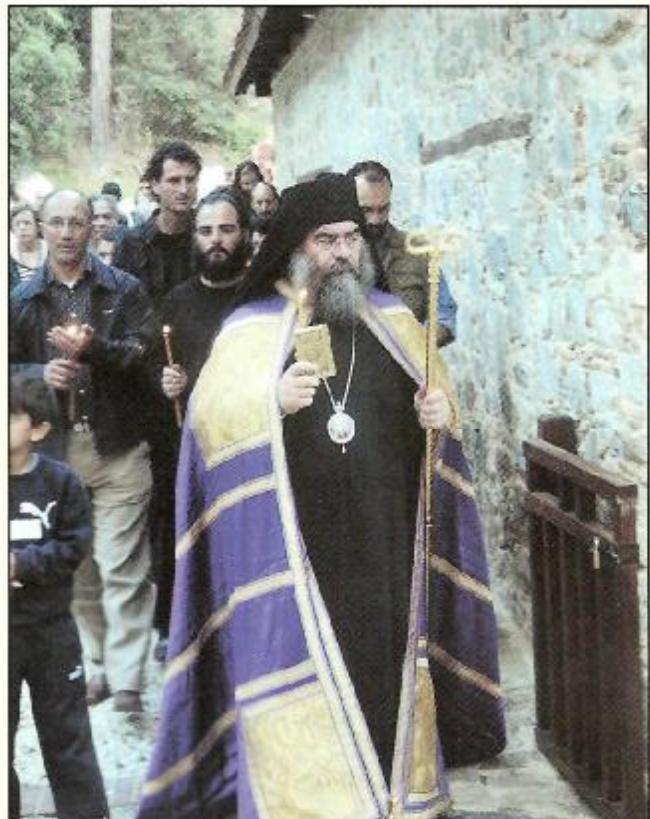
Μεγάλη Τετάρτη 19/4: Τό πρωΐ δέχθηκε πιστούς στό μυστήριο τῆς ἔξομολογήσεως. Τό μεσημέρι προέσυπτη τῆς ἔξοδίου ἀκολουθίας τοῦ μακαριστοῦ Θεολόγου 'Ανδρέα Λαμπριανίδη. Τό βράδυ χοροστάπησε κατά τίν ἀκολουθία τοῦ Νιππήρος στόν ιερό ναό 'Αγίου Νικολάου Λεμεσοῦ.

Μεγάλη Πέμπτη 20/4: Λειτουργήσε και κήρυξε τόν θεῖο λόγο στόν ιερό ναό 'Αγίου Ιωάννου τοῦ 'Ελεημονος Λεμεσοῦ. Τό βράδυ χοροστάπησε κατά τίν ἀκολουθία τῶν 'Αγίων Παθῶν στόν ιερό ναό 'Αποστόλου 'Ανδρέα Χαράκη.

Μεγάλη Παρασκευή 21/4: Χοροστάπησε κατά τίν ἀκολουθία τῶν Μεγάλων 'Ωρῶν, τοῦ 'Εσπερινοῦ και τῆς 'Αποκαθηλώσεως στόν ιερό ναό 'Αποστόλου 'Ανδρέα Μέσα Γειτονιᾶς. Τό βράδυ χοροστάπησε κατά τίν ἀκολουθία τοῦ 'Ειπιαφίου οιόν ιερό ναό 'Αγίας Τριάδος Λεμεσοῦ.

Μέγα Σάββατο 22/4: Λειτουργήσε στόν ιερό ναό 'Αγίας Βαρβάρας Ζακακίου.

Κυριακή τοῦ Πάσχα 23/4: Λειτουργήσε καιά μίν ἑοριή μῆς 'Αναστάσεως στό Μητροπολιτικό Ναό Παναγίας Παντανάσσος Καθολικῆς. Τό μεσημέρι χοροστάπησε στόν ίδιο ναό κατά τίν ἀκολουθία τοῦ 'Εσπερινοῦ τῆς 'Αγάπης. 'Ακολούθως στό συνοδικό τῆς Μητροπόλεως δέχθηκε τά συγχαρητήρια τῶν πιστῶν και μοίρασε σ' αὐτούς πασχαλινά ἄγα. Τό ἀπόγευμα μετέβη στόν ιερά μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμοῦ ὅπου χοροστάπησε στόν 'Εσπερινό τοῦ Πάσχα.

Δευτέρα 24/4: Τό πρωΐ τέλεσε τή θεία λειτουργία στόν πανηγυρίζουσα ιερά μονή Ἀγίου Γεωργίου Ἀλαμάνου. Τό ἀπόγευμα παρέστη στό Πασχαλινό πανηγύρι πού ὄργάνωσε ἡ ἐνορία Ἀγίου Νικολάου Λεμεσοῦ.

Τρίτη 25/4: Λειτούργησε καὶ κήρυξε τό θεῖο λόγο στόν ιερό ναὸς Παναγίας Ζαντζιᾶς καὶ ἀκολούθως τέλεσε τόν ἀγιασμό καὶ τά εγκαίνια τοῦ Ποδιτιστικοῦ ὁμίλου τῆς Κοινόπτιας. Τό ἀπόγευμα παρέστη στίς πανηγυρικές πασχαλινές ἑκδηλώσεις πού ὄργάνωσε ἡ ἐνορία ιοῦ Ὑψωνα. Τό βράδυ τέλεσε τά θυρανοίξια τοῦ ιεροῦ καθεδρικοῦ ναοῦ Ἀγίας Νάπας, μέ τίν εὐκαίρια τῆς ἀποπεράτώσεως τῶν ἐπιδιορθώσεων καὶ τῆς ἀνακαίνισεως τοῦ πιό πάνω ναοῦ.

Τετάρτη 26/4: Παρέστη καὶ μῆλος σέ φιλανθρωπικό τού πού ὄργάνωσε ἡ ἐνορία τοῦ ιεροῦ ναοῦ Παναγίας Εὐαγγελιστρίας Κάτω Πολε-

μιδιῶν. Τό ἀπόγευμα μῆλος σέ πνευματική συγκέντρωση στό κωριό Δρούσια τῆς Πάφου.

Πέμπτη 27/4: Τό ἀπόγευμα χοροστάτησε στόν πανηγυρίζοντα ιερό ναὸς Ἀνοιστόλου Βαρνάβα Συνοικισμοῦ Ἀγίου Ἰωάννου Λεμεσοῦ ὅπου τελέστηκε ὁ πανηγυρικός Ἐσπερινός τοῦ Ἀγίου Μέμρωνος.

Παρασκευή 28/4: Τό πρωΐ λειτούργησε καὶ κήρυξε στόν ιερό ναὸς Ζωοδόχου Πηγῆς στόν πανηγυρίζουσα κοινόπτια Ζωοπηγῆς. Τό ἀπόγευμα μῆλος σέ πνευματική συγκέντρωση ὅπη Λευκωσία.

Σάββατο 29/4: Λειτούργησε στίν ιερά μονή Μαχαιρᾶ καὶ χειροτόνησε σέ πρεσβύτερο τό διάκονο τῆς μονῆς π. Δανιὴλ Μαχαιρώπ.

Κυριακή 30/4: Λειτούργησε καὶ κήρυξε τό θεῖο λόγο στόν ιερό ναὸς Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης στόν κοινόπτια Καντοῦ.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Ἡ Φιλόπτωχος ἀδελφόπτη τῆς Μητροπόλεως μας πραγματοποίησε Φιλανθρωπικό τού στό ξενοδοκεῖο τῆς πόλης μας Χαβάն Γκράντ τίν Τετάρτη 29 Μαρτίου. Κύριος ὁμιλητής πήται ὁ πανοποιογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης Γέρων Ἰωακείμ ἀπό τό Ἀγιο Ὄρος. Ὁ Γέρων Ἰωακείμ γνωστός στόν Κύπρο, μέ τό ψλαφορό καὶ πνευματικό του λόγο, ἔγγιξε τίς ἐκατοντάδες ψυχές τῶν παρευρισκομένων ἀδελφῶν μας. Μετέφερε σέ ὅλους μας τή γνήσια ἀγιορείτικη πνευματική παράδοση καθώς καὶ τήν εὐλογία τῆς Παναγίας μας Προστάτης καὶ Ἐφόρου τοῦ Ἀγίου Ὄρους. Στόν ἑκδηλωση προσκλήθηκαν κληρικοί, οἱ προέδροι καὶ τά μέλη τῶν Ἐνοριακῶν Φιλοπτώχων ἀδελφοπιτῶν καὶ Συνδέσμων Γυναικῶν καθώς ἐπίσης καὶ ἀνθρώπων πού βοηθοῦν καὶ σωτίζουν τό ἔργο τῆς Μητροπόλεως μας. Μέ τήν εὐκαίρια τῆς παρουσίας του στόν πόλη μας ὁ Γέρων Ἰωακείμ μῆλος στόν Κατανυκτικό Ἐσπερινό τῆς Γ' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν στόν Μητροπολιτικό μας ναὸν, στόν

ιερό ναὸς Ἀγίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου καὶ στόν κύκλο ὁμιλιῶν τῆς κοινόπτος τοῦ Ὑψωνα.

